Ananta Patwardhan & Atmaram Gosavi
Mahabharata (Adiparva) Chapter 26-30
महाभारत (आदि पर्व) अध्याय 26-30
Marathi
1721 Sakabda (219 years old)
Handwritten on paper
55 Folios
11.2"X7"
Complete

॥श्रीगणेशायनमः॥श्रीराम॥ कोंतिभोजेआपुल्यानगरी॥ सैवरमांडीलेंमहागजु
री भीष्मराजाहस्तनापुरी॥ पांडुसहितनीघाला॥१॥ सेनाचातुरंगोसहीं
त॥वाद्यघोशगर्जनाकरीत॥ ध्वजपताकाछत्रसहितमंडीत॥ समारंभेपा
तला॥२॥ राजेमीनलेरंगस्थळी॥ जैसेबहुरक्षमळयाचळी॥ चंदनवृक्ष
लक्षुनवेटाळी॥ नागकंन्यापद्मीणी॥३॥ तैस्यानृपवरांच्यापंक्ती॥ आव
लोकितीमहासती॥ मुक्तमाळाधरोनीहाती॥ दिव्यमराळीचालके॥४॥
नवसिंवसारीखेवक्षस्थळ॥ गंदजीद्रातुल्यस्कंदमांसाळ॥ वृषभाऐसे
चक्षुविशाळ॥ आजानबाहुनेटका॥५॥ शोलीकुंभसोज्वळा॥ तैसी
गौरपणाचीकळा॥ प्रतापचपकाचाकळा॥ पुरुषाकारणेसाजिरा॥६॥
लावण्यजलाहुनीआगळे॥ देखताचक्षणीविधीलेहोवे॥ आवडी
घालोनियामाळे॥ पंडुराजावरीयेला॥७॥ सकळीकेलाजयजयकार

आदिपर्व ॥ २ संपुटी ॥ उभेआज्ञा वंदीती मुगुटी ॥ घेउनी धनाचिया कोटी ॥ उभे येती आध्या २६
सामोरे ॥२३॥ गरुडपाचु गजमौक्तिके ॥ पद्मरागमणी माणीके ॥ ज
याचे मोल मही न तुके ॥ ऐसी आपारे आपीली ॥ २४॥ डुणे देउनीयां कन
क ॥ लोहो घेइजे कौतुक ॥ ऐसिया लोहाच्या वस्तु आनेक ॥ राजे भेटीसी आ
णीली ॥ २५ ॥ पिठेचवाया भ्रमर पालक ॥ विचित्र जोलहारे चमक ॥ प्रवाळा
चे आतिसुरेख ॥ येकी भेटीसी आणीले ॥ २६ ॥ पद्मरागाचे गणपती ॥ नीळ २
रत्नाच्या वीष्णुमुर्ती ॥ पंचसुत्रीनी मेळनी गुली ॥ वैडुर्याची शिवलिंगे ॥ २७ ॥
नीळमणिच्या शक्तिप्रतीमा ॥ आष्टादश भुमी आतीउत्तम ॥ ऐसीया वस्त
नीरोपमा ॥ उचित राजे आणीती ॥ २८ ॥ चतुर्दंत स्वेत हस्ती ॥ गजमौ
क्तिके भरोनि वरुती ॥ सिगळद्वीपीचे भुपती ॥ घेउनी आले आपार ॥ २९
द्वादश वरुशाच्या पद्मीनि ॥ श्रृंगारुनी दीव्याभरणी ॥ श्वेत सावर्णाच्या

वाहनी ॥ सिंधुवासिनीआणिलिया ॥ ३० ॥ आल्हासरव्यांचियाभरणी
श्वेतश्रावकाच्यावाहणि ॥ सिंधुवासिआण्णिलीया ३१ समुद्रवासीचे
हाती सिंधुद्विपीजेनीपजती सुवर्णतुकेमोलावती वस्त्रजातीबहुव
र्णा ३२ इंद्रगोपजयाकुसुमें दाडिंबीपालासरक्तपद्मे जैसीयाव
र्णाचीउत्तमे उपरीपटेपटसुत्रे ३३ येकीनीलोत्पलदलनिळी जैसी
क्षालिलीयसुणाजळी येकेसुवर्णवर्णेविनली खद्योतवर्णाझमकती ३४
सुवर्णवटीकाशशीमंडळी मर्दुनीवोपिलीजान्हवीजळी ऐसीश्वेत
वर्णेधवळी दृष्टिलखेलक्षीतां ३५ गोरत्नेआम्बरत्ने रथरत्नकुंज
र रत्ने कबळाजिनेकवचास्तरणे सुवर्णतेजआपारे ३६ ऐसीयासं
पतीआपारा घेउनीपातलाहस्तनापुरा परमआल्हादेनारीनरा
श्गरीतीनगराते ॥ ३७ ॥ शांतनुपोसुनीश्रेष्टकीर्ती तेपंडुनेउद्धरलीपुढती

जैसामथुनीआर्यांपती। लक्ष्मीकाढीकेशव ३८॥ छपनदेसिच्यासंप
ती बहुतापुरेमाजित्याजेवीसरती येकत्रमेळविआश्वसत। हस्तनपु
रनागरी ३९ पूर्वीकुरुराजाचीधने राजेहारतीअद्भुतपणे तेसर्वहीहोउ
नदीने करभारेसीवोलगती ४० संपतीआणीत्याआमोघ याचेक
रुपीआष्टभाग। पुज्यलेपुजिलेसांग पंडुराजेआवडी ४१ येकभागभी
ष्मनृपती येकपुजिलीसत्यवती। अंबीकाआंबालिकासती। भागदुयया
दिधले ४२ येकधाडिलाधृतराष्ट्राते येकनिवेदीलाविदुराते नगर
वासीयासुद्राते तोषविलेभोगके ४३ येकवोपिलाऋषीब्राह्मण।
भयेगावाटीच्छीबहुदक्षणा। स्तवणकरीलालोकवदन। तुष्टीनोदे
सर्वथां ४४ आपारवोपुनीसंपती। प्रज्ञाचक्षुचियाहस्ती। शतये
कआश्वमेधनिगुती। सांगोपांगकरविले ४५ जयवंतीदेखुनीपैाळे।

मी संतोषेपावेअंतरयामी तैसे पंडु देखुनीसुखाऊर्मी कौशिल्य
तेनावरें ४६ संगघेउनीउभयेपत्नि नगरवासनरुचेमनी सेवी
ताजालावनकाननी मृगयासिलसर्वदा ४७ हिमवतीगीरीपाठा
री नाछ लमालवनगव्हरी दक्षणपश्चमधनुर्धरी सिंव्हयेतैसाविचर
त ४८ करणीभाजिभद्रजाती तेवीउभयेवनीलापंगती पंडुराजाआ
होराती आरण्यक्रिडेपातला ४९ भक्षभोज्यादिसमस्त धृतराष्ट्रधाडी
वनांत आज्ञाहोताआसंख्यउत्त सामुग्रीसीतिष्टती ५० देकरावर
जाआतिबरवी जीयचेनामपारसवी भीष्मभागेनिरतगैरवी
भायकिलीविदुराते ५१ तीच्यापोटीजन्मलाकुमर पीतयातुल्य
विवेकीचतुर विनयवंतगंभीरधीर महासमुद्रक्षमेचा ५२ या
वरीगडाचक्षुरेते शतपुत्रजालेगांधारीते वैश्यागर्भीजन्मलातया

 ते युयुत्सनामज्ञापापा ५३ देवतावीर्येंचनातरी कोंतीमाद्रीचेउदरी
देवचजालेदेहधारी धर्मादीकपाचहीं ५४ विनवीराजचुडामणी
वैसंपायनचतुरज्ञानी शतपुत्रयेकजननी कैसीयापरीप्रसवली
५५ येकदांकिंवाकाळांतरी शतभरीपुत्रयेकउदरी जन्मलेहेसवि
स्तरी सांगमातेसर्वज्ञा ५६ वेशागगर्भियेकनंदन जन्मावयाकाय
कारण हेहीमातेहोयेज्ञान तैसेप्राजळनीरोपि ५७ मनुष्यस्त्रीये ४
चेगर्भसुसे देववीर्यदेवतांश पुत्रजन्मलेहेहीकेसें विस्तारुनी
सांगपा ५८ पंडीतमंडळिवीमंडणा संशयवनखंडप्रखंडना॥
प्रचंडवक्तृत्वचउकीर्णा कथाप्रकाशमप्रकासी ५९ वैसंपायन
ह्मणेनृपती नीकेपरीसेसावधमती गांधारीचेपरमभक्ती व्यास
ग्रहापातला ६० भजनादरेतोषलाऋषी कृपेनेवरदोक्तीवदलाऐसी

यकशदपुत्रलुझी येकुशी जन्मतीलस दैवें ६१ व्यासवदोनीयागली
याराजा रुतुस्नातसुवल्लुभात्मजा प्रज्ञाचक्षुवीर्यवोजा धरीलीजाति
गर्भाते ६२ गर्भपावलापवीत्रोदरी पंचविंशतीमासवरी प्रसुतीनोहे
झणोनिर्धोरी चिंतावर्त्तदोहीतें ६३ तववार्तासांगतीरुषीब्राह्मणी कों
तीप्रसवलीजालीवनी जेष्टपुत्रजन्मकारुणी बाळसूर्यासारीखा ६४ हे
ऐकोनिईर्षाभिनी धृतराष्ट्रांतेनकळतांमोनी उदरताडिलेपाषाणीनी
ष्टुरकेररागीटा ६५ उदरीताडितांदक्षणकुशी गर्भगळालातात्काळे
सी रक्तवर्णमांसपेसी तळीपडलीलवथवीत ६६ जालेदेखोनीगर्भपि
तन सौबळीकरीदीर्घरुदन झणेव्यासाचेवरदवचन विपरीतकेले
आदृष्टें ६७ असेंबोलतांखेदभुत तवव्यासप्रगटलाआकस्मात
नाभीझणोनिआश्वासीत कृपावचनीकृपाळु ६८ आन्यथानाही

मद्वचनासी म्हणोनि जळ प्रोक्षीले तयासी हस्तस्पर्शेन वज्रपेशी भेदा
वलीश तभागे ६९ कणसामाजिल बीज कण काढीतानी घती भीन्न
भीन्न तेवि आणुष्ट पर्वप्रमाण मासगोळेनी वाटिले ७० शतकुंभी भ
रुनी घृत येकेयेक सुदला करोनि गणील ॥ संख्या होता येक शत गा
धारीयेसी प्रार्थीलें ७१ येक कंन्येचि वासना जालि ते मज द्यावी द्वैपा
यना नीके म्हणोनी विशेष कणा आगळे कुंभी घातले ७२ शतपु
त्रावरी आगळी कंन्या जाली रुपशाळी दुशीळा नामे राजबाळी बं ५
धुवर्ग पिढीयेंती ७३ गर्भवीभावे भिस्त आरा घृती जालीया सम
रस धालुनी येक मुखे व्यासे केली हस्तके ७४ रक्षा करोनी मंत्र
मेळी कुंभ ठेविले नीगुढ स्थळी दीप लावोनिया जवळी रक्षणा
नारी ठेवील्या ७५ माजर मुषक निवारण करोनि लोका सावधान

नवमासहोतांपुर्ण आकारतीआवयेवी ७६ असेसांगोनीव्यासमुनी त
पश्चर्यामानसगती गेलाहिमालयाप्रती योगमार्गेयोगीया ७७ मासमा
साच्याअंतरी जन्मपावलेकुंभोदरी जेष्टतयामाजीनीर्धारी दुर्योधन
दुरात्मा ७८ जन्मतांक्षणीबाळभावे टाहाफोडिलाराषभभावे आनेक
आरीष्टाचेघोवे येकवटलेतात्काळी ७९ मेघवर्षतरक्तधारा झडाडेसु
टलाप्रळयेवारा उन्मळुनीयांतरुवरा गगनमार्गेउडवीत ८० क्षण
क्षणाभुमीकंप जनाआंगीशीततापं दिग्दाहोधुम्रव्योमदिप लोपोनिगेला
दूर्दिनु ८१ होतांराषभरवेनाद राषभदीधलेप्रतिशब्द म्रगगोमायक
रव्याध स्वानवियेईयादी ८२ करीतीभयासुरगर्जने दिर्घस्वरेरुदती
स्वाने असीदेखुनीदुश्चीन्हे लोकचित्तसंचित ८३ कडकडाटेउल्कापा
त दिवसाबोलतीदिवाभीत रुषिसांगतीभविषार्थ भीष्मआणीध

तराष्ट्र ॥ ८४ ॥ हा जन्मला जगाचे मुळी करील कुळाचि होळी क्षेत्रमात्र
पृथ्वीतळी नाश पावतील यासंगे ८५ करील महाविष्णुसी स्पर्धा बळी
ष्टासी चालविल द्वंद्व पुत्रशोकाचिया आपदा भोगविल वडीलाते ॥
८६ नाईकेल श्रेष्टाचे उत्तर परम आग्रही माहा क्रूर कापट्य विद्येचा सा
गर दिर्घद्वेसी नीर्दई ८७ विदुर म्हणे आगा जेष्टा विचार विवरीये कनीष्ट
सर्पडा गळा जया बोटा तो चिरकावे लीजाणते ८८ वाचवावया सकळकु ६
ळा सिघ्र त्यागीयया बाळा ईल केन क्षेमकल्याण सकळा सुहृदेसी
जगाते ८९ येक त्यागीता कुमर वंशा विघ्नेसी आपार वाचे या हु
नी ळाभ थोर कोपतो सांग सर्वज्ञा ९० माहोद्ववहुनिया परता आनु
मान नाही नेनियाता गंगाजळी सांडा विसुता चक्षु जैसे सर्वज्ञे ९१
उत्पातउठले दिसती क्षिती तदर्थ करणे रुची शांती पुत्र त्यागिजा

जगती क्षेमउरले मानावे १२ कुरुकुळेसीयायाविश्वा जीवदीनदेईनिन
रपार्थिवा हेआमुचीप्रार्थनादेवा नुपेक्षावीसमर्थ १३ कुळरक्षणीयेक
यागसणे ग्रामालागीकुळसांडणे देशविरोधेग्रामयजणे जैसीनी
तीव्यासांची १४ शरीररक्षावयाकारणे पृथ्वीचाहीयागकरणे या
लागीपुत्रयजोनीयाप्राणे कुळआपुलेवाचवी १५ जैसजेकर्ताआदिपु
पासुन धृतराष्ट्रबोळेप्रेमभरीत झणेतुमचेबोलणेवेर्थ मीनायकेसर्व
था १६ प्राणप्रीयेवडीळकुमर यागीतामातेनधरवेधर सांडपेसा
डीनशरीरे वोवाळीनवरूनले १७ आशिषेउदकीजीतीकाळे शंतहोती
स्वभावळिळे ईश्वरकर्त्यावाचुनबळे कायकीजलसागपां १८ आसो
सुयोधनजन्मलाजैसा यानंतरेमासमासा जन्मपावळेनरवरेषा
यकशतबळीयाढ १९ दिवसेकवीळयुधिष्टिर छोटआयेकसवसर

दुर्योधन वृकोदर येकेदी वसी जन्मले १०० गर्भ असतां गांधारी तें रा
यासपीडिले मन्मथे वैश्यागनेसि कामाग्नी ते शांती करीतां स्ववीर्ये
लेथेच तो पावला जन्मा न यासीसुयुत्सव असे नामा ज्ञानावेगळा उत्त
मा बुद्धि त्याची पवित्र २ याझली नामकर्णे जेकोइंछीले तुझनि मने
यापुर्विच माझे वचन बोलले जे एकापा ३ दुर्योधन युयुत्सु दुःशास
न दुसिह दुसह जल संघ जाण समसद विंद सुलक्षण आनुविंद भीष्म
अकरावा ४ सुबाहु दुवघर्षण दुर्मषण दुष्प्रधुकर्ण कर्ण विषति विक ७
र्ण शलभ शंख लो विसावा ५ सुलोचना चित्र उपय चीत्र चित्राक्ष सराक्ष
स वार विचित्र दुर्मद दुप्रग्रहा हा पवित्र वी वसु जाण तीसावा ६ विकट स
म सुद इणि नंद पल नंद चित्र बाण चित्र वर्मा सुवर्मा सगुण दुर्विमोच
न सुनाभ ७ आयुर्बाहु महाबाहु ची रांग दीर्घलोचन भीमवेग भीमव

छ वळाकी सुभंग बळवर्धनमहाबळी ८ उग्रायुधाभीमकर्मा कनका
युद्धायुधबरहत्कर्मा ब्रह्मक्षेत्रनेद्रोलमा सोमकीर्तीचनुदर ९ दृढसंधजरा
सद सहस्यविक्रुसयसंद अ उग्रश्रवामाहाप्रसीद्ध आश्वसेनसेनानी १०
दुराजयआपराजित कुंडशाईवीशाक्षयेघ दुराधर्षदृढहस्त सुहा
स्तीसीसत्तरीहो ११ सुवर्चयसवेगवंत बहुवासी हो आदित्यकेत उग्र
लकवीचिनागदत्त खंडगीकुंड कुंडधर १२ उग्रभिमरथवीरबाहो अ
लोलुपआभयनामापाहाहो रौद्रकर्माप्रोणनाहो वीरश्रीय।चा
संग्रामी १३ दृढरथारूढदृढयुद्धि आनिस्यआणीगाकुंड बुद्धी दि
घलोचनपै विरोधी प्रथमआणीप्रमाथी १४ दीर्घलाभवीर्यवान
दीर्घबाहु माहाबाहुजाण वीटोरकरनकध्वजआपपा कुंडासीआ
पीकर्णीकु १५ औरयापुत्रेसिसमस्त यकागळेयकयैकेरात नभ

निरोपिलीनीश्चीत येथानुक्रमेनृपवरा १६ सकळासीवेदोध्ययन
सर्वहीसर्वशास्त्रीनिपुन सर्वहीधनुर्वीद्येप्रवीण सर्वहीयुध्येआतीरथी १७
यकोतरशतराजकुमरी मागोनीपुत्रांलेसुंदरी भार्याकेल्याजेवीसुख
री देवांगनाक्रिडेते १८ दुःशीळाकन्यासुखसंभ्रमे आपारसंपादाअसु
णप्रेमे जयद्रथानरश्रेष्टोत्तमे लग्नविधानेवोपिली १९ रूपविद्याबळसम
र्थ राज्यसाधनीलक्षधुर्त पुत्रदेखुनीआंबीकासुत कृतकृत्यार्थ
मानीती २० आतांपांडवजन्मकैसे तेहीपरीसेसावकाशे तुझे
मीआवधानव्यसनापीसे वगत्रुत्वातेलाविले २१ विशेषलीळाविश्वं
भरु श्रीदत्तात्रेयजगद्गुरु तत्प्रसादेमुक्तेश्वरु नीरोपीतेपरीसावें २२
इतिश्रीभारतेआदिपर्वणी पंडुकेश्वजननोनाम शउविंशतीनामे
आध्यायोदहा २६ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्री ॥ श्री श्री ॥

श्रीगणेशायनमः॥ ॥पंडुराजराजमेळी मृगयामाळ स्वदाकाळी
अटनकरिताबनस्थळी मृगमैथुन देखीले १ मृगमृगीसहामैथुनि पाणी
मारे देखोनि नयनि लक्षलावोनियापंचबाणी विंधोनियापाडिला २
तोतापसीकुरंगरूप धावोनिपातलासमीप मृगह्मणेमाहापाप आ
तेतापसीपापीष्टा ३ भोजनपानश्रीमैथुनि दुःखीतवधुनयेप्राणी ते
चरलासीपापीष्टा ३ भोजनपानश्रीमैथुनि दुःखीतवधुनयेप्राणी ते
ह्मकरोनिअधर्मकरणी क्षेत्रधर्मबुडविला ४ ऐकोनिराजाबोलेशब्द
क्षेत्रियेकरावामृगाचावध वीधानेनेमिलाविषद तुकामोनेनिंदीसी
५ सुखीनदुःखीतनविचारीत राजेकरितीमृगाचाघात लीष्टाचारप्रमाण
येथे अगस्तीदिक्षाविचा ६ सारंगह्मणेऐकवचन कर्दमनामामीब्राह्मणपाआ
पुत्रार्थीसुखमैथुन करावयाचिआवडी ७ लोकदृष्टीकरितामगट आ
उत्कंकेचाकपाट कृत्रिममृगवेशाचानट हरितापुत्रऋषीअवगाले ८

पुर्विनकेला मैथुनसुख तुवामध्येचदिधलेदुःख ह्मणोनिकरितीमाहाशोक मृगमृगीच्यावेशे ९ पुढतिबोलेकरोनिहरुपा नकळतामातेवधीलेनृपा ब्रह्महत्यादिमाहापापा स्पर्शेनिदेतीतुजलागी १० आचरलासीजयाअपराधा यास्तवघेईशापबाधा स्त्रिसंगकरितांचित्तशुद्धीमंदा सत्यपावतीतात्काळी ११ मैथुनिमातेचिंधीलाबाण तुवाहीकरितास्त्रीमैथुन वीर्यपातासवेप्राण देहहा गीलसर्वथा १२ ऐसेवदोनिशापवचन कुरंगरूपेसांडिलाप्राण पंडुराजाच्याचित्तिउद्वेग जाकळिजेहोदुःखी १३ ब्रह्महत्येच्याकळंकविशेष यासुखाचावियोगदुःखउभयलोकीनदिसेसुख विश्रांतिचमजआता १४ आताउपाचारोनिउभयवनिता सांप्रतिसांगेदुःखवार्ता मृगयापापेयाअनर्थाआतुडलोयाकाळी १५ आताराज्यपाहीजेकवण्या कवणाईछीश्रीभरण्या कासयालागी आंगणा तुह्मा ऐसांमजसवे १६ हानिवर्थ्यगेलाजन्म कोठेनदिसेमनविश्राम ९

ब्रह्मरुपानि बोलती ब्रह्म आनंदरूपलक्षणउनि १७ परी नेया होजे कवणी या रीती
ज्ञानसाधन केचे ग्रंथी ईश्री येघा लतिल अनर्थी मिरपा भया विसरोनि १८ आतातु
ह्मी नगराप्रती जावे येथे सवती अंबिका अंबालिका सती नया संनिध असावे १९
म्हिस्र विदुरज्ञानमुर्ती आयुष्य वेचायाची येमकी वर्षमासी येसंगली काज नाही
यावया २० मी प्रवेशोन माहा वनी प्राणेविन देहदंडणी परलोकी सुखाचि यास
धनी वसे जैसे करिन २१ करिन अरिषड्वर्गाचा साग धरिन वैराग्य साधुसंग क्षु
धे त्रषेचा ही पांग पडो ने दी सर्वथा २२ पंचरात्रे सप्तरात्रे शरीर क्षीण जवा होरे
मन मारोनिया योगाधारे परत हे साधीन मी २३ विनि नहोउ नि विनविती वनीना
विनंति ऐके सर्वरूपनाथा पुरुषा सवे पुरुष असता कामविकार कोप्हाते २४ हाराम
तरि हे भावना आवड आग्वोने दी मना सौख्य ह अंगीकारोनि चरणा समीपस्थ
सोनिक्रमोव २५ जितेंद्रियत्वनी येमराया सर्वने साधवे करोका या तुसीया ऐसी
तपश्चर्या तिव्र थाली आचरो २६ नणो परलोकी नि जांगे सुखपावो तुझेनि संगे

आदिपर्व दुरीदवडितादीयोगे प्राणसांडुनाकांक्ष २७ परियसाचिनिश्चयोनरे निर्वेमानिले आध्या २७
पुरुषेश्वरे नयनामाजीलनारीनरे याभावनास्वीकारी २८ ब्रह्मकमहीकारुनव
चन नीजांगीचे विश्वाभरणे वादीलीजेणंकुसुमने वृक्षवोपीपांथीका २९
चुडमणी रत्नकुंडले पदकमाळाकटिमेखळे बाहुअंगदेमोघे वीरकंकूणेमुद्री
का ३० बीभासवाटे निवस्त्रे आंगीवेष्टीलीवल्कलांबरे हेदेखोनिपरमादरे कों
तिमादीउभयता ३१ पाचारोनिरूषेश्वर नयावाटिलेअलंकार भुजीवेष्टोनिया
समोर करजोडोनियाराहीला ३२ अवलोकुनिराजपरिवार आस्फाकुनिराजे २
श्वर नगराजाउनिसमाचार धृतराष्ट्रोतेजाणविया ३३ सांगोनियासर्वांचा
ने पांडुगेलावनवासाते तुली सांभाळाराज्याते मनामानेलसापरी ३४ ऐद
नाकुरिताराजेश्वरा संगियिपातलेहस्तनापुरा जाणाविलेगंगाकुमरा ध्यान
चक्षुनपाते ३५ सांडोनिराज्याचिवासना पंडुप्रवेशलाकानना ऐकोनि
धृतराष्ट्राच्यामना शोकउपद्धुलनावरे ३६ शोकेसेनमअंबीचीघा।

भिक्षा हीमाप्तजाहाकादुःखा ऋतोपुढेवर्तलेऐका पंडुकजे काननी ३७
राजसंबंधीसुहृदवर्ग तयाचाकेला नियात्याग स्मरणेसीविषयभोग
वांतिप्रायमानिला ३८ सर्वेघेउनिउभयपत्नी जटाधारीवल्कलवसनि
कंदमुळफळासनी महारण्यीप्रवेशो ३९ अवघडकुमानियापंथ मोहो
विशाळगिरीशोभत वोलांडनिचित्ररथ माहावनटाकीले ४० तेसुमी
सांडोनिनिधारी वाटकाढिलीपुढारी काळकुटगीरीशीखरी दारास
हितवळघला ४१ अवलोकुनिपविचस्थळ पुढेचमकेसुपावळ नवदेखी
लाहीमाचळ रत्नकुळशीमंडीत ४२ हिमालयाच्यापरिसरे सीधा
श्रमगस्त्रगव्हरे हीमोदकावीकासारे स्फटिकतेस्याभासती ४३ हीर
कणीकाचेकाळवत खडकेसोमकांतनिघोट माळीजान्हविजळाचालो
ट दुग्धवर्णभासती ४४ तयेहीतापसाचेमेळ दृष्टीदेखीलेनिर्मळ ज
यात्यादर्षणेतात्काळ चीतशुधिपापीया ४५ तेथुनिपुढाध्यातिशोभीत

गंधमादनमहापर्वत जेथे ओषधी अमृतभरित माहात्म्यें तिरक्षी त्मा
४६ सीधपरमार्थनांदती नयातें नमस्कारोनि भक्तीं पंडमाद्रीसहित
कौंती पुढतिपुढा चालके ४७ इंद्रद्युम्नसरोवर दृष्टी देखीलें मनोहर
हंसकुंडें लंघोनि वर शातशृंगा पातला ४८ तो शातशृंग पवित्र नामें
मंडीत ऋषीसीधाश्रमें लीगटली स्वर्गाचिये सीमे अयतन वळामा
सत ४९ जांबुनदीहुनि श्रीरंग अडलीहुनि मुख्यमध्याग तेसा गीरि
शातशृंग समीप दिसे स्वर्गति ५० श्रवणी पडती गंधर्वगायनें द २
शीभासती सुरविमानें कुबेराचि क्रिडती स्थानें अतिरमणी कुंभासती ५१
नाम्ररजतसुवर्णभुमीका पद्मरागपाषाणदेखा चीतारत्नसरेवापि
का मठमंडपउभविले ५२ यक्षचारणगणगंधर्व विद्याधरकीपुरुष
देव देवांगनासहीत सर्व स्वइच्छानंदें क्रीडती ५३ शातशृंगगिरी परि
सरी काननें लागली चौफेरी वृक्ष लवित्ते फळभारी तुसीदे तिप

रिमळे ५४ पर्वतिनितंबीहुनि देखा सरितावाहाति अधोमुखा जैस्यामे
खळे पल्लवसडका गजाननाशोभती ५५ तेथेवसति बहुतापस यो
गसीद्धपुण्यपुरुष राजादेखोनि संतोष समस्ताते सारिखा ५६ येकी
भाविलापरममीत्र येकीबंधुसहोदर येकूलणनिजैसाकुमर तैसाच्या
लाआवडे ५७ तयाऋषिच्यासंगती राजाक्रोनिराहीलावस्ती उभय
वनिताअहोराती सेवासुखेवर्तते ५८ उभयकाळीदेउनिहोमा अरण्य
कुळीअसतिउत्तमा अतिथीपुजनाचियानेमा सारोनिस्वयेकाळहा
री ५९ रूषीमानितीचमत्कार तैसेआचरेतपखडतर तपस्वीलणति
माहाघोर ब्रह्मरुषीसारिखा ६० जोडोनितपाचिसंपती सहभा
र्याजावेस्वर्गाप्रती औसीभावनाधरोनिचित्ती महानपेतपतिला
६१ येकेदिवसीरुषेश्वर चढतिपर्वताचेशीखर उर्ध्वचिन्ही समोर॥

 अवलोकीनचालिले ६२ शतश्रृंगाचियेशीखरी स्पर्शकेलास्वर्गद्वारी आध्या २७
वरिलस्वर्गाचियापरी दीसेस्वर्गजातिया ६३ तयाऋषीचेनिसंगाने
पंडुचढलाउर्ध्वपंथे तपोधनीवारिलेहाते ह्मणतिसहेराजया ६४
येथुनिपुढेकगणपंथ नचलेदुजयाचासंगात निर्मळसुव्रताचाहा
न धरोनियेतिधर्मात्मि ६५ मनपवनाचिकुंटिनग नीपक्षीजावोनशा
केपंथी दारासहीतराजनृपती येउपाहासीकेउता ६६ येथेपुण्याचे ४
केलवले निर्मळभावेहोयजोडिले तरिचयेथेचालताभले येराअव
घडसर्वथा ६७ उर्ध्वरिताहायोगी अथवासंन्यासमाहायागी शरीरहोमीती
तेयामार्गी चालावयाअधीकारी ६८ यावेगळेदारावंत ग्रहस्तजेकाम्यार्थ
मनीरत तिहीजोडुनिशुद्धसुकृत येताउपावोयेकचि ६९ नोहिउपावह्मण
सीकवण्या जेथेरवंडेलचहारिरुपा संततिवंतपवित्रजन सुरवेयेतियागपथा
७० देवऋषिपितॄऋणी पीत्रुआपीमनुष्यऋणी जोमुक्तजालाचहुऋणी तयानिविघ्न
हापंथ ७१

आदिप॰ चतुर्गुणापासोनिसुकृ तोचप्रवेशोस्वर्गद्वारात येरालोटतिदेवदुन दंडप्रसे आध्या २७
माघारे ७२ यसपपरीहरदेवरूणा माध्यायरूषीच्यारुणा पीतृआधीपीतुर
णा पासोनिहोयथानति ७३ अंहींसादयाभुतउणी प्राणीसदा मनुष्यरूणी
ऐसीसाधनकृत्याकरणी जाणोनयेकजाणाति ७४ देवरूषीमनुष्यरूपे के
दुनजाल्यासउतीणपीतृरूषीसंनातिहीन यालागीयेपेप्रसरव्य ७५
संततिवंतजोसुकृती तोचिसरितांईयेपंथी येरायेपेनचत्तेव्यक्ती कोटि
साधनिकरुना ७६ आनाथनेकधाउपाई संततिवाढविस्त्रियाचेगई
मृगशापाचेशस्त्रधारशीरीस्वुकविआपुले ७७ ज्यापरीद्वद्याद्वैपायन
तुमच्याजन्मासीकारण तैसांप्रार्थोनितपोधन संततिश्रेष्ठसंपादी ७८
ऐसेपरिसोनियातेपं पडुदुःखेशोकेसंतप्त नमस्कारोनिऋषिमहंत स्त्री
यासहीतपरतला ७९ बैसोनियाबीजनस्थानी पाचारीलीश्रेष्ठपत्नी
तीप्रतिबोलेसरवेदवाणी विचारपरिसेपवित्रे ८० अपवित्रवध्यहदोषदख

साधनेकेलीनपुषक पुत्रसंततिवाचुनि नाहीसुख आत्मानुलानिधारि ८१
सत्यवतीयातिकरोनियत्न विचित्रवीर्यक्षेत्रीजाण प्रोषुनिकृष्णद्वैपायन कृ
आलाजन्मविते ८२ वल्लभेनुवानयाचेपरी तुषेश्वरवियेआपुल्माउदरी
आलाजन्मविते ८२ वल्लभेनुवानयाचेपरी नृपेश्वरवियेंआपुल्माउदरी
संततिवाढविसी निर्धारी तरिचसाधकिजन्माचे ८३ नधरोनिशंकाअंतरी
मासीआइपावेंदोनिशीरी पुत्रजन्मविस्वउदरी ब्रह्मचेयसर्वथा ८४ संत
तिहीनाचिसाधने सर्वव्यर्थमानिवोमने जैसीवांजवृक्षाचिसुमने नि
फळभारेलाचिमली ८५ पुत्राचेनिबळेजनक स्वइच्छाभोगीउत्तमलोक
ऐसेबोलोनिमन्वादीक श्रुतिकुर्तेयथार्थ ८६ अनेकप्रकारचेकुमर ग्रंथीबो
लतियेंपीकर उत्तममध्यमहाविचार तुजापासीसुजाणे ८७ प्रथमजाणपा
स्वयंजात कुजाप्रणीत परक्रीउन पौनर्वभक्षौपासुत कानीनतोपाचवा ८८
स्वरिणीपासुनिजन्मला तोराहमपुत्रबोलिला बंधुदायादसवीहीनिला ।
पीतुधनाविषायु ८९ दत्तक्रितउपक्रीत उपासस्वस्वयेहोन सवोढधाणी -५

झानरेन हीनयोनि संभवले ९० ऐसीयानामाचेनंदन येकुयेकाहुनि हीन
हेनववडिल श्रेष्ठआण वीर्यजितेक्षेत्री ९१ स्वकीयवीर्य अतिपवित्र जोका
प्रसवे अतिकुलंच तोपुत्रामाजी अतिश्रेष्ठपुत्र मन्वादिकीबोलीजे ९२
देवरापासोनिसंत ती आपधर्मीबोलिलेग्रंथी उत्तमपुत्रीचीयेपंक्ती ॥
मानयाते आपपा ९३ असोस्वक्षेत्रिजन्मला अन्यवियेंजारिजान्मेला
तरीतोपुत्रबोलीला गतीप्रतिवडिलाते ९४ येचिविषई स्वेल्मब्राह्मणी
ईतिहाससंऐका आपुल्याश्रवणी नामेसारदंडायणी वीरपत्नीपतिव्रता
९५ तेमुनीयाऐसेसंततीहीन गुरुभर्तारेआज्ञाकरून पुसवनिमगळ
स्नान होमदेउनिहुतांषी ९६ चतुस्पंथीपवीत्ररात्री श्रेष्ठब्राह्मण प्रार्थुन
मग्नी शरीरदान विवेकमुती पुत्रत्रयप्रसवली ९७ तेहुजया दीकमाहारथी
जन्मले आपपानिश्चीती तैसेतुहीब्राह्मणप्रार्थी संततार्थमेमाझ्या ९८

आदिप॰ कुंतीलपणेकुलक्षुपणा हेसचेनामासीयामना तुवावोपोनिवीयदिाना आध्या २७
आघसवालाकुरावे ९९ येचिवीपरसापणआध्या पुराणीऐकीलीजीपर्कि
या तेमीसांगेनदस्त्रोंना लागीपरीसेसुपती १०० धुसीतानामेस्वच
ऋवती भिदानामेतयाचिसनी पतिरतेपहोराती स्वामीसेवेसाहे
१ तोधुसीताग्रतापरवी जीणोनसागरालपृथ्वी पुष्पेजोडिलीजेटे
वी अयेजेतिसुवाचा २ नागायुलबलसंपती न्यायेरक्षीपीधर्मना ९
ती धेनुविप्रापक्षपाती दृहदमनीदुस्तांत ३ अश्वमेधसोमयाग
अपारसंपादुनिसांग दानमेघोदकेमाग याचकाचेमोडिले ४ भद्रा
सुंदरपतिव्रता तारुण्यकाळप्रासहोता संततिकामनेचिचीता हृदई
वाढोलागली १०५ तेचिकालीअकस्मात बैसोनिक्षयरोगजाळीये
आत मसकाघेचपेटघात मारोनप्रायाघेतला १०६

प्रेतआंवगोनिदेख मन्दाकरीदोघशोक लपोप्राणोभ्यरादुःख वैधव्याचे
नसोसे ७ पुत्रहीनपुरुषहीन तेसंसारीनाहीचजाण अमंगळप्रेतास
मान शीघ्रदृष्टीजनाते ८ वैधव्यआणिवैधव्य हेवी छेनारीनेपेलवैह
नाहीरक्षावयाजीवीत कारणकाहीअसेना ९ ह्रपाकरोनप्राणनाथे मज
हिन्यावेसांगाते ऐसेऐकोनिदेवानिते वापुरुषबोलीजे १० जयापरी
आकाशवाणी नातरीसोटिंगमुखीचीध्वनी नेसीयश्रवणीचीकानी
कृस्पडलाप्रत्यक्ष ११ शोकनकरिवोपाविचे तुजमीपुढेनसतुचे सां
गेनतयाउपदेशामेचवनपुकराविं १२ अस्मीतचतुर्दशीतजाण
प्रेतसंगीकूरावेवायन ईतुकेनतुसी कामनापुर्ण बरेहोईलमासीया
१३ सांगीतलेनयाचारिती शवासहीतपडुरली सती प्रेतसंगे गर्भवती
सोसवेळातेजाली १४ तिनशोल्या चक्षारीमाझ्या पुत्राप्रसवती

तेभरा कुलकुक्षुमद्यत्वंदा चरीत्रग्रंथीओकित्ते १५ मगरक्षु
नविहीताचार राहाटविजेश्रेष्ठसाचार उपदेशुनिकोणीकाचार
केविमातेंकरविसी १६ जितापवचाचियामरण करावेतुसे
निवारायुन मलीयसेलतेआपण फळहेईलस्वभावे १७॥
पंढुलपणेहोप्रणेश्वरी अपवीबोलसीमारातरी मगशापाचेका
रयागरी काममासासीतुला १८ तोसुटावयानाही पल याला ८
गीमानिमासवचन ब्रह्मवियेकिब्रसंतान आपधमीबोलीले १९
आणिकुरेकुनिरोपपया ब्रह्मयापेअजीलावण तेस्रीयानेसुखमे
धुन मुक्तकेलेस्ववणी २० मागीलयुगाचेअवसरी स्वइछाचारेचन
तिनारी धेनुवृषभाचियेपरी संततिदाने मलनाही २१ तोआ
चारध्यापवरी उतरदक्षपमासारी वर्ततथसेलोकाचारी

कुरुपाड - - - - - - - - २२ पुढेविभांडिकाचापुत्र उदालकाचा
जेष्ठपुत्र स्वेतकेतुऋषीपवीत्र नयानेजेतेजस्वी २३ तेणेवदोनिका
पराष्ठा केलिईहलोकीमर्यादा तेपासुनपुरुषभ भेदा नियेमचली
लागली २४ पुर्यात्र नारादेखना उदालकाचिस्वरूप वनिता भ्रालयाव
व्याहारेतेना मैथुनाचकामीके २२५ तैसेशोकक्षुधापिडीत नामीका
रे मुरडीहात येतताडनाकुरितनेत धेनुव्याघ्रेच्यापरी २६ हेदेखोनि
ऋषेश्वर कोपेकोपला वैश्वानर पिता ह्मणे स्थिरस्थिर शांतहोईसाहीका
२७ हेसनातनधर्माचीरहाटी नियेमुन गेला असेपरमेष्टी तुकाह्रदयकरिसी
कष्टी अवलंबुनिकोपाते २८ वीधीवेद्याचियावचना आचाप्रमाणयथाजना
तुवाकोपलीयाकोणा मार्गमोडेलपांगपा २९ एकोनि उदालकाचिवाणी पुत्रह्मो
मलाचौगुणी ह्मणेचयतला पल्ल यानि विवेकमुन्येवोताड ३० वरजलोय

आदिप० कर्दमाचा ययापंक्तीलीप्रवीरवाचा अपणोनिकुल्मषभारवाचा। १ आध्या
प्रचारकेलालोकीं ३१ कन्यागमनियापापीष्टा कोणेदिधलीस्मनि २७
ष्टा भ्रष्टाचारप्रमाणभ्रष्टा मान्यसीष्टानोनोव्हे ३२ जोधमार्गत्तिावि
लोकु नोमुरवीचामुरव्यनायकु शुद्धीरचनेच्याजिविवेकु अपारद्दरी
देवीजे ३३ नोमुरवाचोमुरव्यनायकु शुद्धीरचनेच्यातिविवेकु॥ १ ॥
राज्यीस्थापिलीवर्णहीने भिक्षसीलावीलीब्राह्मणो ऐसीयावेवचन ८
कोणे मान्यकीजेसांगपा ३४ भ्रष्टाचारवदलावेदु नोहिजाणविवेकु
मंदु निषेधपंपेलोकुच्यंघु नपोनरकीलोटला ३५ मिथ्यास्वगसुरवाचे
बोलीपशुमारवीब्राह्मणाहाती नयाहीसकाच्यायुक्तीउविनावेकुपरो
ना ३६ आजीपासुनिपरव्यापुरुषे परस्त्रीलक्ष्मीनाअभिलाषे मेथुनी
चुंबनिअंगस्पर्षे अनुमोदनभोगीलों ३७ अयोनियुयोनिपरस्त्री

आदिप॰ जोबिजपेरीकष्पनाचारी तोम्यादिधला दोषाकारी हंडावयासुबध्द ३८ आध्या २७
साटिसहस्रवरुषेवरी यालनाभोगीनर्कघोरी अपकीतीघेउनि शरी
री हाणीहोयसर्वस्वे ३९ पतिव्रतेवतेलनारी तीसीमानतीचराचरी
उमेरमेचियेसरी अक्षयेलोकीसुखभोग ४० जितेंद्रीयसदाचारी
जयाजननिसमानपरनारी तोहरीहराचियेसरी कुपहोयसुरनराश्र
चतुवर्णिचियानारी येकपुरुषस्वतावारी हे हिवचनेलोकाचारी लोक
तिलम्हणीकेय ४२ ममारुपाचिअलोटसीमा मंत्रुनशाकेवेदब्रह्मा तया
स्वेतुकेतुचियानियेमा अद्यापिलोकीपाळीजे ४३ अमोघसामंतरचली
राहाटी परंतुआपधर्मसंकटी उपायबोलीलाध्येससंकटी तोतुवाम्हतु
नकरावा ४४ सुर्यवंसीसौदासन्नृपती अगनातयाचिदमयंती उपदेसु
नवसीष्टाप्रती पाटविलीशायनाय ४५ याचेनिवीर्येजन्मलाकुमर

अस्माकं नामावंशाधर प्रस्तुतलाचि श्रेष्ठाचार प्रमाणाशुचाकराव ४६
आताननबोलाविबहुसालयुक्ती संशयदवडुनिचीती माझेवचनमानो
निप्रतिती संतानकरिरुषीवीये ४७ कुंतिह्मणेऐकभाचार्य भगवनये
निभरखुद्धाघ तिपापी संकटहरणहोन रहस्यलागेबोलये ४८ कु
मारीदशोनहोनालग्न तानसदनिसुखसंपन्न असतापितिया
चेआरपावचन होतेजालेमजप्रती ४९ अतिथीचेअतिथ्यकरणे
वसनेधनेभोजनपाने वोपुनियाप्रसादघेणे आसीर्वादितयाचा १५०
तेथेदुर्वासमोती वस्तीसीपातला सहजस्थीती तुझविलानोम्या
भक्ती प्रसन्नजालाकृपाळु ५१ तणेबिजाक्षरपुर्वक दिधलेमंत्राचे
पंचक अभीचारीयुक्तलाकी किकु फळदेतिउच्चारे ५२ यणेमंत्रे
गुणैकरासी जेजेदैवतअव्हानिसी तेतेयेवोनिसिघ्रतेसी

१

फळदेईल पुत्राचे ५३ सप्तमीच्या हेमजिती पाहावयास्म दिला भाग
मस्ती तेणे येवो निस्सहे रगती वीर्यप्रसाद वोपिला ५४ सूर्य विपला
वण्यमुली कुपजिन्मला उदरकिती लोकुशंकेमणेन पती गंगाजळी
सांडिला ५५ राधावल्लभकी रातकुळी पुत्रास्नेहे याप्रतिपाळी तोरा
धेयुधनुर्धर बळी तयाघरी वाढतसे ५६ जाणोनि यापुढिलीया भाचि
ष्याते मंत्रपंचकु वोपिले माते कैसे आता जोणवेचिने यणेकाळे यथार्थ ५७
अनुचि स्फुरले मंत्रच्यारी तेमी जपेन हृदयामीतरी अभय देसी आपु
ल्याकरी आणिआस्पास्च सुखेसी ५८ तरि मी जपोनि ताह्याळिकु दावीन
देख्य पुत्राचे सुख अवघे पडुपावला सुख ते दुःशासना नाकळे ५९ हृदईश्रावि
गुनिमजे पाणीपायटी सुखसंभ्रमे ल्पणमी आजी संसारश्रमे सांडवलो
यथार्थ ६० आजयदृष्टी रेखा नीट जाली ईश्वर रूपा प्रगट संतमहत

आदिप० सेविलेश्रेष्ट नैपुण्यकळे यारूपे ६१ हरिश्चंद्रे आटला पृथ्वीआंत दृष्टीनपडेल्हो आध्या
ह्याघात नयासीकनकाचापर्वत अहांगर्थी सापडला ६२ मारुवाडीलागो २७
निउघा प्रापाजालामागे जीवन नयाम्भाजीप्रमलाचियाधना वषवि
जालागगनि ठुनि ६३ नैसेसंतुष्टमासेमन नकरीअनुमानवयान मेघो
चारे रविनंदन धर्मरोषाअद्यानि ६४ येरीसारो निगंगास्नान वे
हुनिया शुद्धवसन करोनि मद्दक्षपानमन ऋनारेआवडी ६५ रा
होनियाजीवनस्थानि आदरे जोडोनियाउभयपाणी मंत्रोच्चारे दं. १०
उपाणी अद्धा निलासमर्थ ६६ भास्करानुल्य नोभास्करी कनकवयाकुनका
बरी कनककीरीटशोभेशीरी कंबकांगशोभत ६७ कनककुंडलाचा जोड
पदकमाळेचाउजेड हस्तकिमिरवेयुनकदंड हीनकरीदिवसाते ६८ स्मरण
करिनाकुलभामिनी पुढसन्मुखदंड्रपाणी देखलाभाळक्वेचरची देहहानि
उद्दिन ६९

 अंगसंगे अमोघरेत वोपिता नाकाळिक नेपे सत्यरूपसत्यवत सुधीष्टीर
जन्मला ७० गगनिंगर्जली आकाशवाणी सार्वभोमप्रभुपृथ्वी दयासील
सत्यवाणी पुण्यश्लोकी धर्मात्मा ७१ सगर्भअसतासुबळकुमारी वर्षयेकुलोख्शी
यावरी धर्मराजन्नगांहरी कौंतिजउरीजन्मला ७२ तीथवारनक्षत्रयोग
शुभक्षणवेळासांग जन्मपावलासभाग्य शुभकुंतीवंदोते ७३ पंडुम्हणे वल्लभे
निष्ट पुत्रलाधलो क्षेत्रज्येष्ठ रणश्रेष्ठबळवरिष्ट द्वीतियपुत्रप्रसवेको ७४ व्यक्स
स्फारयादवी भर्तारियानं देवनमाधवी वायुदेवाने सांदवी बिजमंत्रअंकुरा
नि १७५ मंत्रोचारणताकाळ प्रसंक्षजाल्हादेवअनीळ म्हणे घेई बीज लवकर।
मजपासावसभाग्ये ७६ सुरतानं देअमोघतेज कौंतिजगरीदेवताबीज पडला
चक्षुणी विषाळभुज माहापुरुषजन्मला ७७ बळेअगळामाहामेरु गौरवर्ण
अतिसुंदरु धर्यबळाचासागरु सूर्यजैसातेजस्वी ७८ माता हस्ती हुनिनिश्चेळे।
उपजतबाळतळीपडिले नेणपाषाणशिळेचजाले चूर्णपीष्टताकाळी ७९

टाहो फोडिता बाळक सींहगर्जना सारखी हाक ऐकोनि माता अजिराकु भयेकापे
थरथरा ८० तिसी शतश्रृंग निवासी अभय देती मुनी तापसी। ह्मणती जन्मला
तुसी येकसुत पुरार तिनिज्जां षे ८१ गगनभेरी आस्मुन गर्जे ते सादेव दुत ह्मणे रे
शुचर हो समस्त वाक्य परिसा देवाचे ८२ कोंतिजठरी जन्मला बाळ दैस राक्षसासि
काळ याचिया बळा ब्रह्मांड गोळ तुळीता उणा अपाडे ८३ दशसहस्र कुंजर बळी
सर्पजीकी लपाताळी याचे निहस्ते वनमाळी भार फेडिले महीचा ८४ सुवर्ण
धारा घन आमृती वर्षीश तस्श्रृंग पर्वती हस्तनापुर उल्कापाती पश्रुमेघ पाडि ५१
त ८५ असो वर्षानिंतरे जाया पुढारे परिसे निरोपण वायुपुत्र भीमसेन जन्मपा
वला येरीती ८६ जे दिवसी भीमसेन वनामाजी पावला जनन तेचि दिवसी दुर्यो
धन हस्तनापुरी जन्मला ८७ पुत्र अवलोकीता जाण आवडिन पुरे तिनयन
पंडु ह्मणे धन्य धन्य मयसो भौमी येक ८८ पुढे ति ह्मणे अंगने ऐकु सामर्थ्य अमराचा
नायक माधव भगवान साम्यक आराधोनि तोषवी ८९ वर्षपर्यंत खडतरतप

मीहीआचरेननी:पाप नुवानियेमाचानंदादीप श्नस्तहोउनिजागवी
९० ऐसेबोलोनियेकुचरणी उभाउर्ध्वजोडोनिपाणी मायेसही नथ्यचुष्टा
नि वर्षयेकुवर्ततिसे ९१ देवाधीदेवशाचिरमण कृपेनेपानलासहस्रनयन
ह्मणेमानवमाननिवृवणा ईछावतेसांगणा ९२ येरीविनवितेत्रैलोक्यदेवा दा
रवविपुत्रनिधानदेवा जोकादेवाआणिमानवा हुनिआगळा सर्वार्थी ९३
देवकीकोशल्येचेउदर तयाचसमानमाझेजठर होयऐसीयेकीतीचास्तुगारे
लेवर्षिमातेसमर्था ९४ शक्रह्मणेवोसुमानने बोलसी याहुनिविशेषगुणे
पुत्रदेईनलयाचियेतुह्मणे विष्णुचयेकउपमावा ९५ ऐसेबोलोनिपरम
प्रितीआली उनस्वानंदरीती संपादिलापवित्रमुर्ती करेश्वर निपजला
९६ कीधाजालाजोईदिरावर येकुनारायणानर तोअर्जुनिमाहाविर कुंतीजठरी
जन्मला ९७ गंभीरगीराआकाशवाणी भविष्यप्रगटिजगाच्याकूपीं आश्रमवासी
आश्रमैयेमुनि आणिमुनेहीपरिसत्तु ९८ शक्रचियक्तिकुमर पांडवेश्री

आदिप० त्रितियवीर याचियेतुळपेपैजुसार भुवनत्रइर्थसेना ९९ विशेषकीर्तीवि आध्या।
येबळ शीघ्रोडुनिदानशीळ जमदग्नीतुल्यनेजाळ प्रतापनेजेनेज स्वी २०० २७
खांडवदेउनियादाना त्रुप्तकरिलहुताशाना पार्थे निदेवेंद्राचिआइपा स्त्रीं
नकावधील १ संग्रामकरोनिअद्भुत संतोषविलगीरीजाकांत प्रसादपाव
लपाशुपत माहात्म्यस्वतेजाळ २ विष्णुतुल्य विष्णुमीत्र नाहीकरिलदुर्जन
शत्रु ध्वजीबैसवीलवायुपुत्र माहानदप्रतापी ३ येकुध्याशेचि यादावधी
भुपाळऋषभाचिया श्रेणी बांधानिकुरुभाराच्यागोवी वधीजववांदीवाहविल १२
४ ऐसेऐकोनि(या)वचन पंडुकौंतिआणी तापससज्जन सुखपावलेतेणेगगन भ
रोनिसोडेसागरी २०५ गगनीदाटलीविमाने वर्षविमांडलासुमनघने
दिव्यपरिमळाचेनिपवने विश्वकेलेकुरंडी ६ देवि दुंदुभिचेनाद तेणेव्यापि
लेविष्णुपद गंधर्वगायनिसुस्वाद अमृताचालोटति ७ द्वादशादित्यएकादश
अष्टदिवसुनाचंद्र कुमारगणपतिवीरभद्र गणेशासहितपावले २०८

सप्तऋषीसी चतुरानन सुरासहीत सहस्रनयन विष्णुगणे श्रीरमारमण
आवडिने येपातले ९ सीध साधक मरुद्गण किंनर विद्याधर चारण येम
नैऋत्य वन्ही पवन येकेकु पातले १० शोभवासुगीसुरव्यजेय कादव्यपातले
तेथे आरूणगरुडादि समस्त कौतुके आले नेगया ११ आंश्रावनारयीबो
लिले तीतुके अर्जुनजन्मता आले ऐसे कृपियाये कुबोले चतुरश्रोति
जाणिजे १२ पुष्पवृष्टी हुनि अक्षता वोपुनि या अर्जुनि माथा जयजयकारे
उर्ध्वपंथा क्रमोनि गेले सुरसिद्ध १३ यापरि जन्मता अर्जुनि त्रैलोक्याते
आल्हाद पुर्ण परीमादीचे सरवेद मन अपुत्रत्व स्मरोनि १४ पंडु आनंदे दि
पकर दिसी प्रसन्नमुखे पत्नीपाणी कोंती माद्रीते येकुमद्वीती म्हान स्वरिभासे
१५ हे जाणोनि मनोगत आदरे पुसे जाण नाथ ह्मणे मी जाणे परिश्रुतोन
बोल काही सुजाणे १६ माद्री ह्मणे निजनिर्धारी शतपुत्र प्रसवली गांधारी

 त्याचा खेद हृदयीं तरी अनुमात्र मानेचि असेना १७ येकपुरुषाच्या अंगना
त्या माजीं सतो षध्य धी कुडया तेणे खेद उपजे मना हे काय लागे सांगणे १८
संतानवंति गौरवमाने कौंति वाढली विशेषगुणें बध्य दोषाच्या अपमाने
मज प्रति न सुटले १९ कृपाकरोनि धरित्रीनाथा प्रार्थुनि कुंति भोज दुहीता
पुत्रलाभ मासे माथा सोज्वळ किजे लोकीं २२० ती कुळ म्हणोनि पंडु नृपति
कुंति ने उनि येकांति प्रार्थना करुनि उभय हस्ती दान मागे याचक २१ कृपा
सही नहृदय गगनी प्रसवली सचवार तरणी येका पुत्रे सीसरवी सज्ज
नी माद्री मानें गौरवी २२ मासें वचन पाळिल्या देख मज ता दिधल्या अ
नेत सुख पतीव्रता तु निर्दोष पाचाडुनि आगळी २३ ऐसे बोलता कुरु
नंदन वंदुन भ्रतारा चे वचन अश्वीनी कुमार मंत्र दान माद्रीलागी दिध
ले २४ ते जपतां सबिज मंत्रातें अश्वीनौ देव पातले तेथें अंगसंगें धर्मो
घरें ते पुत्र जावळे प्रसवली २२५ या तत्याम जानाम नकुळ

कनिष्ठजाण सहदेवबाळ येकरुपगुण कुशाळ बुधीवादे आगळा २६ ऐवं देवनावि

येंकरी कोंतिमाद्रीउभयजठरी पांडवहे धनुर्धरी धरातळीजन्मले २७ सुनी

शतश्रृंगनिवासी नामठेविलेजालेयासी धर्मराजहेवडिलासी भीमसेनदुजया

ते २८ तीसरीयानामअर्जुनवीर तीघेयादवीचेकुमर माद्रवतीचेसकुमार नकुळाग्र

णी सहदेव २९ यापरीजन्मलेक्षीती व्यासवदलाजेसीयेरीती मीहीबोलिलोश्रो

तियाप्रती नदोषधारेपंडितहो २३० इतिश्री आदिपर्वभारत पुढे परिसाजे साव

धचीत मुक्तेश्वरप्रार्थनेसंत सहस्त्रभावेडोचली २३१ इतिश्री पांडवजननाम

सप्तविंशातिमोध्याय संपुर्ण अध्याय २७ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु श्री श्री श्री

आदिपर्व

आध्या
२०

१४

श्रीगणेशायनमः।। ।।यापरीशतशृंगपर्वती पांचजादियउगवलेक्षीती कीपंच
शावकेऐरावती क्रीडोध्यातामुनकी १ बाळबळाचेकेशरी वस्त्रीभूषणीवीनशरीरी
शोभाशोभनसेसाजीरी जेलोचननिनसंटे २ जनकजननीयाचिमने विसरोनिगेली
मुकलाहान दर्शनांमनाचेनिपाने दृष्टीदोंदीलनयाचि ३ रुषीआणीरुषीच्याना
री हेरवनाश्रमहभजनामारी फळमुळादिउपचारी रंजवितिसर्वदा ४ पंचलिं
गीश्रीपुरांतक पंचशीखरीगीरीनायक तेसायेकाहुनियेक कदानवचेभेदीला ५
प्रासजालीयावसंतमास सुर्यपाहीलासंतोषदिवस वनावलोकनेउल्हास
पंडरायामानसी ५ पाचकुमरआणीकुंती कौतुकेचालिलीयेकेपंथी माद्रीआणी
राजानृपती विचारितिभीन्नमार्गे ७ पलाशतिलकसुतचपंक पायीतादीपुष्पकना
नावल्लीदमअनेक विचित्रपुष्पीशोभले ८ विशाळरमणीकसरोवरे विचित्ररंगाचिपुष्क
रे भ्रमरगुंजनिझुंकारे बहुकोकीळाकुंजती ९ मतकुंजरआणीकरणी राजहंसनवहंसिनी
कुरंगडोळसाकुरंगीणी सुरवमैथुनिक्रिडति १० सुरतासनिचक्रवाके स्वइच्छारमतिकपो

वके देखोनि रतिच्या नायके उदय केला मानसी ११ हृदय पेटारीचा सुप्त फुंकाटे उठिला तो
कंदर्प मृगशापाचा अतिसंकुल गरुडदृष्टी देखोनि १२ बाप होणारा स्थिगती लोपोनि गेला
सर्व युक्ती विवेक विचाराचि शक्ती कायजाली कळेना १३ समीप पातली यामरणा ऐसे घ
डे कर्मविंदान सर्वजाणता विचक्षण होई जेथ्य स्थान समर्ई १४ बहुकाळ भोगाचि प्रासी सुंद
र वनिता वनये कांती कामाग्नी प्रज्वळे पुरुषा रीती मग मर्यादा कायसी १५ येकरमाकी
राजकुमरी सुवर्णलतिका अतिसाजीरी कोमळ फळाचि येसरी पयोधर वाढीन्नली १६
गौर तेजदीव्ही स्तंभजानु नितंबि नीनाभिमध्य सानु त्रिवळीरेखा नहोता बाणु काळ व्याधे २
विंधीला १७ पुरुष देखोनि कामविकारी अंगना सरके होमाघारी राये धावोनि करपंज
री आकर्षिली लगबगा १८ पतंग कवळि दिपकळिका मधुकर झेपावे चंपका वीचारे मा
उनि सर्पसुरवा सुशाक जैसा झेपावे १९ सव्यहस्ते कवळुनि वधु सवेच्या सडुनि विबुधु वीव
स्त्र करुनि कामवधु बळे मैथुनि संघटे २० हा हा नाना विचार युक्ती वारिता मा न लाभ द
जाती माडीरंभा पपहिली महसानवचे लोटिता २१ नामीसी नाभी उदर हृदय
जाले कामातुर मेळउनि आधरा आधूर चुंबन पानी फुलला २२ खेळन खेळ

नभेपुनभेळा मापाहदरजालागोका गाचीवीळवनानेत्रयुगळ्या पांडुरनापावली रु
नमेपुनमेळा मापाहदरजालागोका शरीरसांडुनिपंचप्राणी गमनकेले
सहचरीच्याहृदयशायनि वीयरिवळ्याहोनेक्षणी शरीरसांडुनिपंचप्राणी गमनकेले
नाहाळ २४ मुखेमुखपाहेयुवती नवकुंहिनश्वासोश्वासगती दिर्घस्वरेरुदनाकरि
ती हाहाकांताहाणीजाहाली २५ तिचाएकोनिरुदितस्वर समीपयेनकुंतिकुमर आ
माद्रीह्मणेपरतिपुत्र नेउनियेईजवळिके २६ अंतरेळेउनियाननुजा नीकटपातळी
श्रेष्टभाजा जीवरहितदेखेराजा अंकासनिखिपेच्या २७ कोंतिह्मणेहोमंदमती ब
हुतांवरक्षीलाम्यानृपती आजीहाघातलाअनर्थी येकांतपाहुनियेकूट २८ येरीह्म
णेवारिलेबहुत असोतेहोणारबळिवंत जायानाजायनाअनर्थ घडलाजाणान
पाते २९ आग्रहेवारिनारायाते राजानविचारीमनाते मनअनीवारजालेयेथे
आवरेनाहरीहरा ३० आताईआज्ञावचन वळभासवेकरिनगमन कोतिह्मणे
तुअस्थान ह्मणोनिऐसेजल्पसी ३१ सर्वांचेजेवडिलनारी सर्वकर्मातेअधीकारी प्रेता
पासुनिहोईदुरी सहगमनमीयेथे ३२ प्राधुनिबोलेकनिष्टभाजा कामसंपुर्णनाहीमा
सा हृदईआलिंगीनराजा प्रवेशोनहुताशी ३३ मासेनिकामेवेचलामरणी

मी होईन सांगातिनी म्हणतां रा सवे दिवसरजनी वसने करि मज माये ३४ निघाले
मान देघे बाळे लवणी पाळी सीस्नेहाळे तेतुसीच असतिम्या बोले विशेष कायबो
लणे ३५ ह्मणे निघुरु षा नेव्हा किंगंण देता संाडिला ताकाळ प्राण कों नि ह्मणे कारयाको
ण प्रारब्धा चे पाहा पा ३६ क्षपात जाली दुजी सुरी मिळाल्या तापसा ह्याकोटि बाळके
धरोनिया पोटी शांतविती कुंतिते ३७ सुखमार नाम जीजाण से देह ग्रंथ निरोपया व
निपंडु चे देह दहन शाया गमन माद्रीचे ३८ पुढनिरूपेन्च्यरघेउ निघेने पात ले हस्ना पुराते
तेथे कौरवा चे निहा ते देह दहन होहीचे ३९ व्यसो व्यास वदला जैसे तुह्मी ही श्रवणा करा तैसे
कवित दुषण ठेविजे ऐसे कारण काही दिसेना ४० मनुशा नष्टेगो निवासी ह्मणति राजा गुणे
करासी सुहृद्या गेनि वनवासी आलास मीपराहीला ४१ भक्ती विनीत आजवरु
पी सर्यवं त क्षमाधैर्य युक्ती बहुत काळ भाव भजनी सुखी केले आमुते ४२
धर्म्य ते आघला सुपुत्रा ते काळ पावला म्हसा ते याचापरी यह्न आयी मेले स्वस्थ
क्षाते पाठउ ४३ समागमे कोंति कुमर उचलोनि दोन्ही कलीवर वेघोनि आणि
क देशांतरे कौरव पुरासि पातले ४४ नगरा बाहेरी गंगा कुळा निकट शोके
लातापस मेळा

प्रेतसीबीकागचित्तीनव्हा उनरूनियाउचकी ४५ कुंतिआणीपाचहीकु
मरू वेष्टीनसंगेरूषेश्वर देखोनिपातले राजेहरू नयावा नजिणपवलीं ४६
पंडु निधनपावलावनि माद्रीसहीनशरिरेदोन्ही पाचहीपुत्रसुलक्षणगुणी
घेउनिरुषीपातले ४७ जाउनिसांगतिराजयाने भिष्मबाल्हीकधृतरा
ष्ट्राते कृपाचार्यविदुराते शीघ्रयेथेपाचारा ४८ दुर्योधनादिराजकुमर
आप्तसोयरेधोरधोर सगोत्र संधीअपार अवघेयेथेआणावे ४९
अंबिकेअंबालिकेसहीत सत्यवतियेजाणवावमान वेष्टीनश्रुत्रा येकराने
गांधारीतेपाचारा ५० वालपुरेनिजेरिसपरी हस्तनापुरसांगतोहेरी म
वेशोनिघरोघरी विस्तारिली बहुसुखे ५१ वार्तापडनाकुपपुटी चालिला
पौरजात्याथाटी नरानारीचिबहुलदाटी धरानठीनसमाय ५२ वर्णा
वर्णजातिचिजाती पावल्याअवघ्याहीपंक्ती अनेकजीबीकाधनेकरी

कनेसिर्वहीपावले ५३ कोंतिघ्याणीपांडुकुमर आलेऐकोनसर्वर धा
विनल्ले लाहानथोर आनवितपाहावया ५४ भीश्मबाल्हीकसोमदत्ती
विदुरपवित्रविचारसुनी षानारूढसुहृदयेपंक्ती येकेकृपानले ५५
मंद्रसैंधवद्रुपाचार्य सुवर्णसीबीकेअंबिकानंदन तोधृतराष्ट्रम्हणे
प्रतापसुर्य आजीपंडुमावळला ५६ रथकुंजरव्याघ्रयानि सुशोभी
तवत्राभरणी छत्रेचामरेसायध्वानि राजकुमरनिघाले ५७ येको
नरशानपुत्रपत्नी आरूढजाली यासुखासनि मुख्यराज्याचिस्वामि
णी रत्नसिबीकेगांधारी ५८ कासीश्वराचिकुमरी सत्यवतीआदीसम
नारी रूदनाकरितदिर्घस्वरी कुंतिसमीपपातल्या ५९ प्रधानासीध्या
णिसेवक राजसभेंधीस्वहितलोक यामकुनियामीदेसाके जनमाहाजन
पातले ६० अवलोकोनितापसजन शिष्येघातलेलोटांगण रूषीबो २

भस्मकेलीशरीरपापे

लागिजेनि ल्पातिखवघेऐश्वाहो ६१ राजवैभवसुखसंपती सांडुनपंडु
विवेकमोती राहिलाआमुचेसंगती शतश्रृंगीबहुकाळ ६२ आचरोनिखडतर
तपें पंचदेवताचियेरूपें पंचपुत्रलाधले ६३ धर्मापासुनिवडीलधर्म वायोवियें
बळिष्टभीम इंद्राचानरेसोत्तम वीजईपार्थधनुर्वाडा ६४ अश्वीनौदेवाचेवीर्य
ज होघेमाद्रीचेआत्मज कवित्वरूतुल्यतेजपुंज नकुळआणीसहदेव ६५ देवकन्नी
यासमानदेवा पांडवीनरपार्थीवा पाचातुल्य यामानवा साहावामजीवसे
ना ६६ पीतापावलियामरणा पातलेवडलाचियेस्थाना आनातुलीक
रूनिकरूणा परमस्नेहेपाळावे ६७ सहस्त्रयसतिभागपपीड भोगतिलमेरि
निनवखंड स्नेहवादेवतोभिगोड येशआसीजोडावे ६८ निधनपावलि
यानरेश्वा दिवसलोटलेसमसदवा विधीनेवोपोनिहुतांश क्रमसीगसंपा
दा ६९ ऐसेसंगोनिभीष्मआपति पांडवनिरावीलेस्वहस्ती देखतदेखता

अदृश्य गती रुषी गेले आश्रमा ७० जैसा आत्माभक्त महींद्र जळी तो दिउनि
हारविता काळी नागरी आळही निराळी गंधर्वनगर पै जैसे ७१ तैस्या तापसाच्या
कोटि प्रत्यक्ष अदृश्य जाल्या त्यापरी व्यवघे आश्चर्य करिती पोटी परम सीद्भल
णउनि ७२ भीष्म बोले सप्रेमवचन गांगेहो तेअपार पुण्य सत्पुरुषाचे आगम
न तरिच जाले यागया ७३ दर्शन देउनी आपुले पुजा न घेता निघोनि गेले
ईश्वरपुरुष भाग्याधीक त्याचे उत्रायत्व आसुची ७४ पांडव हृदई आलिंगुन ध ४
तराष्ट्र करि दिघ रुदन मासेन धुचे सगुणगुण आठवोनि विलपन ७५ सत्यव
ति आणि गांधारी कौतिक कुनिया उदरी शोक करिती दिघेसरी दुःखभागी पुरे
तु ७६ धृतराष्ट्र विदुराच्या इष्पाकुरी वसन सदने जान्हवीतीरी उभउनि द्वादश अहो
रात्रि वस्ती समस्ती राहावे ७७ भार्यसहित दयशारिरी अग्नीसी अपरिजोप
चारी चंदन तुळसी लखागरी बील काष्टी मीश्रीत ७८ धेनुरत्ने बहु सुवर्ण ॥
संपत्तिवे चुनि सहस्त्र गुयी उनस्की या त्रषीच्या वचनि सांगोपांग संपादि ७९

कवणालागीधनजोडिजे वपसंसारीकासया जिविजे आजीध्यासाचेसा
पडिनकीजे जीत्तामेलासारीखे ८० परिसोनिरायाचेउत्तर विदुरआणिगं
गाकुमर आदरेउगे निघजिसत्वरशावानिकटिपालके ८१ सुवर्णघटशाना
नुशात गंगोदकेसुगंधभरित स्वहस्तेप्रक्षाळुनिप्रेत धुंतधेदाटली ८२ बा
वनचंदनदिव्यकस्तुरी कर्दमकरुनिकेशरी चरणापासुनमस्तकापरी
लेपुशतलेपिला ८३ पीतांबर नगटभरीत अंगधर्मीरत्नखचीत॥
----------- सर्वाभरणीलेवविली ८४ मुगुटकुंडलेकटिमेख
ळा सुमनमाळासुवर्णमाळा कपुरिचंदनपीठेउधळा चहुकडेउधळिली ८५
याचिपरीरसविनविती आदरेकेलामाद्रीपति अभ्यांगकरवोनिस्वह
स्ती वस्त्राभरणेलेवविली ८६ छत्रचामरेवाद्यध्वनी राजवियहोसि
बीकायानि सजीवजैसापाहोनिनमनि शोककरितसमस्त ८७॥

अंबिकाआणिअंबालिका हृदयपीटोनिकरितीशोका आमुतेसां
डुनपरलोका केविजातोसीसमुद्रा ८८ वस्त्रेआछादुनिवदन मग्नपाच
सुकरिलदन भिष्मविदुराचे लोचन अश्रुपातेढळताती ८९ सर्व
तिआणीगांधारी शोककरिति हाहाकारी कैतिलागीबहुतनारी सर्व
रनिघालविती ९० पाहोनिनिर्मळगंगानदी तीरारचिलीमचेरहनि
र आजपत्रे अकुनकूपट सल्यावधीयापोते ९१ अगरचंदनबील्व ५
काडी बैसवीबायाली नळवाडि वाकाल्पाचियानाटी आस्तरणासु
दल्या ९२ नयावरी कुंकुमकेशरी कर्पुरीभरिलापरोवरी शवेपहु
डीभासारी जेविसंसारी रूपसे ९३ विधानेप्रायश्चितहव्यवाटल्यी
वापेट आधडधडार धुपपरिमळेतेसघट असेरचलाजेवोपीती ९४
असोआदिक्रियादेहदहन समस्तीसारिले गंगास्नान उदकक्रियाविधी

विधान संपादिले वेदोक्त ५५ गोत्रज सुहृद नगरीची वस्त्रमहीपे घनेकी
देव नटनित्यातटाकी द्वादशरात्रिकोटला साँग संपादिली श्राद्धे
तुसीपाववि लीब्राह्मण रदे धनमधुदधी दुधे वो घगंगे मीन ला ५७
सुवर्णवस्त्रे रजनव स्त्रे असे रव्यधेनुचि सहस्र दक्षणाने नालषेस्वे
पुरेपुरेलपताती ९८ दिवसकोटलीयाने रा चतुर्दशादिवसीरा
जेश्वरा सुहुर्ते प्रवेशो निनगरा पंडु रुहपा नृत्ले ९९ पंडुनृपाचे राज
सधन सर्वसंपत्ति भरिले पुण्य माजी पंडुचे नंदन कुंतिस हित पानले
१०० जेजे शाहि मागतिजेव्हा तेतेपावती ताकाळ तेव्हा रायेश्वासा
पीतासवा अवस्त्वलणतिमं त्रिये १ आरूपा मागोनि समस्ती नस
स्कारो निपांडवकुंती नगरवासी स्वगृहा प्रति जातेजाले संतोषेर
पक्षयेकुकोटताजाणा धनराश्रगृहा येथापण कुरिपुत्राचेसमाधान
शांतवन कोंतिचे २ नियमलोटतापंचराज येउनि सांभाळी गंगापुत्र

स्नेहे विदुरअहोरात्र पांडवअहीवसतसे ४ तेचिकाळिंव्यासमुनी
पातलासवतियेप्रति मातानेउनियेकांति सुचनाकाहीअनुवा
दी ५ हितार्थसाधावयातुसा यपेपानलोयाचकाजा वाक्यापपि
रिसोनिमाझा याचरितिवर्तावे ६ येथोनिसंतोषविपयअस्तजा
लाक्लेशकाळउदित सुटेलदुःश्चीन्हेचावान परमारिष्टसुचकु ७
लोपेलधर्मक्रीयाचार वाढेलअसत्यअनाचार विवेकवैराग्यवि
चार नामहियाचेउरेना ८ माजेलमायेचाधुकोरा माजीनोवखे
येरयेरा नानादोषधावतिसैरा जेविसैसेमातले ९ लोभसोडि
लमर्यादेते स्वापजोडिलअनपाति ऐसे येथोनिअसेल वर्तेल्ये
पे विश्वासाहीवेगळे १० रुषीजातिलबदरीवना सिद्धतदेतील
हर्षेना पृथ्वीग्रासीलरत्नधना स्वल्पकाहीउरतील ११ कुळामाजी
उपजेलचुळी जेविवनवावकुजाळी क्षेत्रिमात्रपृथ्वीतळी संहारेलतयोगे १२

विर्यसिंडिजिमंत्राने रुणसागीतीयौषधीतेदेवसोडुनदेवते पापानवे
वर्तती १३ गांधारीचावडिल कुमर नोकुळकुळिवैश्वानर ज्याचेनि
अपराधेसाचार नाशहोईलवंशाचा १४ बरवेकाहीनपडे दृष्टी पाग
वाटेल सर्वस्तुसी यालागी हाउगउगी येयोनिआलाचिउगेव १५
येकदाअवघीयाचेमरणे कासयाअवलोकावेन यनेवैराग्यअवलं
बोनिमने नेणेवनासीनिघावे १६ सर्णाधरसील याचिमाया वरप
डेहोसील सहस्रघायी अग्नीलागलीयाथाडया यागेनिपरतेप
कावे १७ अवस्यपणेनिसत्यवती उभयस्नुषाधरोनिहाती येउनि
मिळअविदुरापती व्यासपापुसेनिश्चये १८ भविष्यजाणोनिसाचारे
मान्यकेले गंगाकुमेरे श्रेष्टविचारमानोनिविदुरे व्यासप्रवचनेबोळ
विली १९ पवित्रभागीरथीचेतीर व्याससंगतिनिरंतर विरक्तस
खीयेचे सेजार शीतसिद्धजिजवळिके १२० खडतरतपाचेनियं

गी उध्दार होउनि देह त्यागी परमगति पावला जिधी अलंधनि
समपाडे २१ विश्वरपुरुष उपजे वेरी नरी परमपद चि पावी जे ऐसी
या लागी साधु संगा पासी मोक्ष जोडे आईना २२ पुढील कथे
चे अनुसंधान बाळे करितील वनक्रीडन छपा दोषा दि महदा
ख्यान कृपेने संतिपरिसावे २३ भारत कथामृत चक्री श्रवणमं
डपी नवरस फुलली फळोनि मोक्ष सुखाचे फळी लवोनि आली
फळभारे २४ लिळा विश्वंभर प्रसादे सुकेशागी रीसु कवि अनुवादे सेन
हद याति घतिदोंदे हे आश्चीर्य तवनके १२५ इति श्रीमाहाभारथे ७
आदिपर्वणी पंडु निधन नाम अष्टविंशतिमोध्याय: ॥ अध्याय २८
श्रीसदाशीवार्पणमस्तु ॥ श्री ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

श्रीगणेशायनमः॥ ॥वेदोक्तविधीनेसंस्कारिले भोजनपानेसुखावले दीवस
चंद्रवृद्धीसारिखे १ शृंगारीलेवस्त्राभरणी आरूढलियनेक
दीवसवाढनेजाले परमानंदनसंटे २ गांधारीचेयेकशतनंदन कुंतिकु
यानि लोकीअवलोकीलानयनि बाळक्रिडाखेळति ३ कुमारखेळेरखेळणी दृष्टपां
मरपाचजन येकवटलेसुखसंपन्न दिसतिकौरव ४ तयामाजीभीम
उवधागळेगुणी क्रिडामात्रपाहाताहाथी उपोदिसतिकौरव ४ तयामाजीभीम
सेन खेळनाजीकुनियापण करिशावकपंचानन नेसामास्येसवाते ५ पळना
वेगसांडीमागे सोबियेयकलापाडियांगे दृष्टीसीपाणीपागीलागे करुनिडावा
आपिन ६ रनकुंदुकखेळनाहोइ कनकुचिटाकुनकुदांउ माणीकमणीगडिया
जोडे धीकुनजाययेकुला ७ वकेभवरेवंपडाया मस्तकासिवाणीसुरकुवडि
या पेजहारीथायोनियानया आस्पाशाब्देहीनवी ८ शकुनिकुपळिशास
न दुर्योधनथायीवीकुपा महीषेकरुनिभीमसेन मस्तकपदीवळिती ९
मुसंडीदेउनिपाडीधरणी खुरकरुनिताडिचरणी असीचुपहीतावदनिघे

शुद्धवाहेभउभउा १० येकउसव्युनसुगारीगगनी तेनसेलिनापउनिधरणी
तेणेदुःखवानिहस्तचरणी कंगेरजीमस्तकी ११ बहुसाल कुचवुनिया बाही
उडीघातलीअगाधडोही प्राणजानाजानापाही पडियेटाकीवोदनि १२
कुळेतोडिनाकौरवाते अवघेदेखोनिरक्षवरुते तेसाडेनाडितोलागे
ताळिपव्ताते दडदडा १३ भीमे केल्याविरावळटेक्षा वरुनतव्ळचटिवोळि
येक्षा सोडलणे निमारितीहाका हटापेरव्हानसोडी १४ आपणहेउ
नयेउका मस्तकेमस्तकामारीपडका पच्कुफेपडतीरवडका तेसीव्यपासा
वति १५ राजाकरीनियुधीस्टीर आपणहोयमनकुंजर कौरवकुसुनितस्करच
रथीबांधीआपुलीया १६ तेधुनधावसेरावैरा सोडिउपडीराजकुमरा मस्तके
आदळनियेकसरा तेणेविषादपावति १७ आपुलीया आंगावरुनेमुष्टीघा
तमारविगणीतेउसणेफेडिनानयाते घायेसुद्धनाआणित १८ धर्मसिम्हणे
तुभगवती नवसाआणिलाबसपंक्ती म्हणोनिकौरवपाडुनिक्षीती कंग्डेदनेहरवलो १९

दुर्योधन रघुनंदन स्वयें होत २९ आता ख्याव लारीगाढा खेळखेळउनि द्यारखउपु
दा त्रयोदश वर्षे वरी सांकडा बोधव्यालीअरुणे ३० पुढा माजलियाबुध्दिने मात
म्लेछकुमकीलछसारखेळखेळोनि तेथे हाविग्रगो ग्जानसाहे ३२ पिंडापाव नास
मस्तबंधु दुर्योधन अतिविषादु शकुनिचलेलणुनिश्चाद्बु मुखेका हिनबोल्ले ३२
हृदयधडके महाराग शकुनि मग तिसंकेत सांगे येरुहा नेहड पीअंगे समयेनके
लणउनि ३३ निशाकाळी जाउनि सदना जनकजननितेधना पुत्रसांगतिकुरुनि
रुदना आंगक्षते दाखविती ३४ भीमाचेनि कुरनाडणे अवघे बंधु जाउआपणे
नखेळो लणोनि राहातामाने बळेच्यामुते पिडीत ३५ सोबळी सांगे धृतराष्ट्राते
कुंतिचेनि द्यतियसुले पुत्रताडिजनिघाते जीतम्हणुनपाहे ३६ अवलंबुनि कोड
लपपा राजाकाह्विचनापीमना लणेमेदंग दाविराईजना अविवेकुलागे आसु
ते ३७ वडिलानकळता दुर्योधने कपटबुध्दी धरिली मौन्य लणेवाम सर्वेषेयेयो आ
लापागी लागीजे ३८ रूपद्वेष विद्याद्वेष अंगबळाचा आगळा द्वेष लोकुवणिती ताही
द्वेष॥

हेदेखोनिकर्णशकुनि क्रोधेसंतप्त्यंतःकरणी दुर्योधनादाखवितीदुरोनिपु
ढेबरवेदिसेना २० विपालगतानिसुमी कुंडकुब्जानिबैसेहोमी स्वाहाशब्दगो
खनामी आहुतिकरूनिसांडित २१ आपणहोउनिमत्स्यावतार जळसंदकुळा
शंखासुर बळघाटियेद्देताकर श्वासाविसेआक्रंदे २२ अवघेमिळुनिमारिति
मुसी कुर्महोउनिवोढविपृष्ठी मारिताउखळुनिबाहुटी नेणोव्याधीस्तपैयेवु २३
वराहहोउनिपसरिदंष्ट्रा हीरण्याक्षवरीधातरीशा हृदईरोविताहंतधारा
केषअद्भुतपावति २४ आपयाहोउनिनरकेशरी दुःशासनाच्याउदेधरी
लपोनरवेघालुउदरी आताकोवायुदारे २५ बळवधनिकरूनिबळी पागेर
लपोनरवेघालुउदरी आताकोंवायुदारे २५ बळवधनिकरूनिबळी पागेर

लपोनखेघालुउदरी
गडीपायातळी लणेदाट्यापाताळी पुढतीतुगेतेकेल २६ आपणअवघेभा
गवाकारा सुष्टीकवळिश्वासुकेशारा लणेम्यानिक्षात्रिकेगीधरा लणोनिकौरवा
पहुडउ २७ सैधंवस्तुगांसनि देखा लणोहेनेटकीशुर्पनुखा पार्थसोमीत्रेनासी
केदिलेअैसेदाखवी २८ शाकुनिकुरीकुंभकुर्णकुंकुमेलपुनिचाकुकान रावयाकुरोनि

अतिविषेषवाढला ३९ सांधुनिष्टुर तेचाअर्थ याचाभयलेकरावाघात तरिचवाचेये
हविमृत्य भीमसेपैकौरवा ४० हायेकचिमारिलापाही ईतरचौघाचालेखाकार मग
असुतेअरिष्टनाही मागेपुढेकाटीची ४१ कर्णशकुनिकुंराशना सहीतमाउलीविचा
रणा वधावयाभीमसेना उपावकैसासांगीजे ४२ येकह्मण निघालीजेपाष दुजा
ह्मणेदीपजेवीष तीजाह्मणेसर्पदूष तीउस्थानिकरावा ४३ दुःसहह्मणे लो
हिजेउदकी शीघ्रघालोनिमस्तकी दुष्टमतिह्मणेनबुडतालोकी क्षणमा
त्रनिसांडावा ४४ शकुनिबोले विचारवंत गुप्तसाधनेआपुलास्वार्थ धावरी
दुर्योधनसांगत सीलीवारातेआदरे ४५ जलविहारवनविहार जावयाप्र
तुराजकुमरा बरेरचावे क्रीडागारा क्रीडावयासतोषे ४६ विश्रामस्थलगंगातरी
यालागीबोलीजेप्रमाणकोटीउपरीकागारेतत्ववाटि गुप्तगारेनिर्मावी ४७
चित्रविचित्ररवेडकुलिया चंपकरवणेचौकडिया बंधुलागीक्षेगडिया मिनमी
नरच्याव्या ४८ वापीपुष्करणी साबरे कमलकल्हारमनोहरे उर्ध्वपंथाधावति

नीरे जैशा कुळाकुराच्या ४९ सोमकांताच्या पाषाणी भीतरीच्या विपासुवर्णी हि
त रत्नखचीत बैसणी संधीभाग लोपावे ५० ससरंगी रेखा विचित्रे रत्नखेवणी अ
नेक चित्रे विनापेलो वादिव्य वस्त्रे ध्वजपताका कळसादी ५१ आज्ञा देता दुर्यो
धना याहुनि विशेष रचली रचना इंद्रभुवनानंदनवना समान शोभा ज्याणीली
५२ धर्म सभापती दुर्योधन तुला सभवे न वन भोजन करावया ईछी मन श्री
घ्र केले पाहीजे ५३ अवश्य म्हणे अजातशत्रु बंधु सहित मान लामेचु नीम
त्रण पाठीसा अमेचु दुर्योधना दिसेना ५४ पंचभक्ष आणी षड्रसे अन्ने चतु ३
र्विध सुरसे नवनित पाचीत बहुवसे दुर्योधने केर विली ५५ प्रथम शाखा सु
जीले खर्परे भजीत कुजेलेपे उलाधील आणी स्वेदित तैलपाचे नपाचे
५६ मधुर तिक्षण कशा जाण केडु आम्ल लवण षड्रसे बोलतीविचक्षण
५७ लेह्य चोष्य खाद्य अन्ने बोलती चतुर्विध आज्य सूप शाकीजाण ते
मधु दधी दुग्ध हेमकळशी सुदले ५८ शुद्धविद्या सोपान वसी तयासी

सांगोनिशार्द्‌ळरासी सीमालागीघुरविला ५९ जेपाळसोमळअहीपुण स्वनाळभी
ञाळुपैमेग राजचिरेवमारव्हेनाना येकमेळेसुंदली ६० जयाचावासलागताघ्राणी माणा
सनाशीत ह्मणी अश्वीनोदेवपातमाउणी उलारकाहीअसेना ६१ जयाचास्पर्षहि
ताहोटी ताह्माळमरणपावेपोटी बेसीमध्हेमरनिपाटी चाळविसाक्षेपे ६२ पाळा
पीलेरथकुंजर चौगाळति अश्वभार शुंगारुनिराजकुमर स्वछायानिवळघळे ६३
छत्रेउभविली विचित्रवर्ण मेघडंबरेसुयपान कनकदंडवाळेव्यंजन श्रुसढाळे
ढाळिली ६४ पंचप्रकारीचाद्ये पाचहीभीनभीनशब्दे वाजतागगनभरलेनां
दे गर्जनेमेदाचिती ६५ येकवदनवातोह्मवे येककास्यचमोह्मवे येखुरवुडतरयं
त्रोह्मवे कासह्मावेपैयेक ६६ विरामुखीचेविकटशब्द याना वबोलिजेसिंह
नाद यावरिवाद्येपंचविध येकेशाळीगजती ६७ पावले देवलटाची तटा धाने
राशाउत्साहमोटा येकपेवीतिगजघंटा मोहोदशीविनोदे ६८ येघुबेसलाष्य
श्वासहीन जळीक्रिडतिसंतोषीत येकश्रृंगारोनिपात मेचखासमिभिरवती ६९
जोणीलापेसांगडीघटी चमेमढलिया वेसुपाटी माजीबेसोनिउभयतटी धाव

घेतिजळछंदे ७० उछादव्याचिभक्षणे येकुरीतिथासवपाने सीलबाधाबाधीळमपो
जथीजळकेलिखेळत ७१ वेदनपटकुळेपडल्पी कौरवपांडवयेकुमीळणी जळिरीघो
नि हातधरणी स्वछानंदेक्रिडति ७२ जळसींपीतिपरस्परी लपणीखेळति अगा
धनीरी बुडीमारोनि शोधनिकुरी येकमेकाविपिति ७३ बछेकौरवाचिया थाटी
बुडवीसोबतिभीमाकुंगी येरूअवघी यावाहुनिदृष्टी कुंजरतैसाक्रिडत ७४ जळ
मानसेनासीनर सुसुमाळघडियाळ मछमगर कुमकरबीळजळविखार धरू
नबाहेरआणीती ७५ असनमानिधरितारवेळ पडियेपानळा समुदायमेळ ४
दुर्योधनहातिस्नेहाळ वंक्रेवोपिपांडवा ७६ सुंगारूनिवस्त्राभरणी परीवारगो
रविलावचनि पक्षपानीतांबोलहानि विश्रांतिकेरा ळपतसे ७७ प्रमाणकोटिस्थ
ळयेकांती भोजनापातले बंधुपंक्ती सुवर्णताटवरीसवकृति खवारियासतेज ७८
जोपदार्थभिजेपदार्थी मीनल्आवाढविसुखादप्रिती-तेनेपुढीलीयाभक्षाविति स्वयेभ
क्षीतासंतोषे ७९ दुधशर्कराघृतमीश्रीत क्षीरभोजनियेकाध्यान येकवटकायिकाउ
क शाल्योदानभक्षविती ८० येकमीरकुराशीखरणी श्वेतभक्षद्राक्षवरान्नि ।

भक्षी नरोटिका भक्षणी आवडि येका व्यपाडे ८१ दधीसारे दुग्धसरे मिळणीसाथी
दध्यपारे येके स्वंछिदे अरुवारे नवनिता संगे गोडसी ८२ मुदी लाविती के वणशाखा
दध्योदन आवडे येका येकारविचडिया अनेका घृत लोसा सेवीती ८३ थीजला
तुपासि खळवरिया खाज्या कुरंज्याघृतपुरीया लगटसा यखळपोळीया येकुस्वछ
भक्षीती ८४ नुतनधान्येस कोमळे भजीमघमघीनपरिमळे येकत्र कुरोनि शकुरी
तिळे अपानिहे भक्षा हो ८५ चणेवाटाणी याचे पोळे नीबरस ळवणाचा ळे सुक्ष्म
नाळ केबदरीफळे नुतन स्वाद्ये सेविती ८६ फणसेदाळीबे जांबळे द्राक्षे नारिंगे अम्र
तफळे अंजीर खैळे नारिकेळे मातुळींगे खर्जुर ८७ कपित्थ गंगा फळे सुरस उस
देउ सुक्ष्मरस स्वछ सेवोनि संतोष सर्वही बंधु पावले ८८ आपुले आवडी सारी
खी भक्षभक्षीली सकळी की दुर्योधने निज हस्तकी भीमसेना वाढीत ८९ सध्यंत
सघृत संयुक्त मोदक चारिले संखेरहीत अपुप असुप वीषभरित भक्षुनि तसी
पावला ९० दीवसा जळी क्रीडता श्रमला सीनळवाले अनि पिडला शय्यास्थळि

मगपहुडला वृक्षजेसामुतटी ९१ निद्रेसीरिघलेभीमस्थळ शय्यासुढलीमृदु
मवाळ आपुलेहातीकुंतिबाळ दुर्योधनेनिजविला ९२ अर्धनिद्रालोटलीयाजु
पा विषघेतलाभीमसेन उठोनगेलेशरीरस्मरण उमजकोहीयसेना ९३ गाढनिद्रे
माजीप्रबळ वीषबाधेचिमुर्छसिबळ तेणेपडिलाअनिवाकुळ शस्त्रघा नस्मरेनाथ९४
हेदेखोनिदुर्योधन कर्णशकुनिदुःशासन समीपयेउनिचय घेउन कायकेले
निष्ठुरे ९५ लतापाशीउभयहस्त मागेबांधलेनसुटत अंगुष्ठीकंपयेनि वज्र
गाठीसुदृढला ९६ चवघीउचलोनिनाकाळी बळेटाकीलाअगाधजळी शीळा
बांधलावक्षस्थळी गीरीजैसासागरी ९७ वंशदंडेलोटलापरता पडला ५
जळधारेआतौता गंगालोटेपुर्वपंथा जातापडलाकाहवणी ९८ तिरीअसमा
जळधारेआतौता गंगालोटेपुर्वपंथा जातापडलाकाहवणी ९८ तिरीअसमा
नोनिदुर्योधने करिताजालासंतोषशायन उदकीटाकीलाभीमसेन तेचि
पुढेपरिसावे ९९ गंगामिळोनसागरीजेपेप्रवेशेपातळीवरी भीमवाढोनिमा
हाविखारी नागलोकासीआपीला १०० असंख्यसपकुळाचिमांदी वोढो
निसोबंळेसांदोसांदी अपायलाधेउपायसी द्वीतेपेविपरितवर्तले १

गंगाम्रताचेनिउल्हासे उरगाचे निदखानडंशो गरळश्रवोनिआपैसे देहजालेनिर्वि
षतेव्हा २ उमजपातल्लाभीमसेना बळेतोडिलाकरबंधना झाडुनियाउभयचरणा
पदत्रंथीछेदिला ३ हातेरगडितासर्पतोंडे सुटलीसर्पाचिंझुंबाडे नउनडा तोडो
नियाशतखंडे गंगोदकीटाकोली ४ हेदेखोनिवरूणविखार पळतभ्रवेशालानगर
जेथेवासुगीराजेश्वर कुबेरातुल्यसंपत्ती १०५ पातला भोगावतिच्यातीरी॥
भोगावतिनामेनगरी वासुगीराजासहपरिवारी इंद्रजैसाअमरेसी ६ तया
सिंहासनविमान ल्यवतिनवलव्यसख्युन प्रचंडपुरूषभाणेरहीत हस्तपार
बांधला ७ गंगाजीवनाचियेलोटी महावनआलानगरनीकटी यायेनतव
जाउनिआनादृष्टी संजीवनदिसताहे ८ वार्ताएकतासाचार भुजंगीस
हीतभुजंगेश्वर समीपपातलासत्वर अतिआदरद याळु ९ सचेतआणी
सावधध्यान रूपगुणबळसंपन्न अवलोकोनिभीमसेन सर्पराजासतोषे
११० वासुगीबोलेमधुरवचनी कोणाउतमाचिहेकरणी मरावयाकरबंधनी
गंगाजळीटाकीला ११ असोचुकलासीतयाव्यसना उठचालआमुचीये

सदना पृथादेविचियानंदना ह्मणापवित्रप्रिया १२ पुढतिवासुगीये
कापत्र स्नेहेबोलतिवाक्यपवित्र होतीयाचा होतीत्र सोयराहो यश्रामु
ते १३ ह्मणउनि हृदिधरुनि आलिंगन अमृतहस्तस्पर्शीलिकृष्ण म्हणानेउनी
ह्मणेकुंवर्या वस्तुयोननिवेदु १४ येआपत्र ह्मणेराया विषपाल्टलीदिसेकाया
सुधारसप्राशावया देणेउचीतश्रामुते ११५ यावेगळेजेजेउचित वोपीसी तेते
व्यर्थ जयाजेकालिचेश्रात तेचिस्नातपुरवित १६ ताह्मणवरातेकन्यादान क्षुधी
तावाढीजेमीष्टान्न दरिद्रियातेवोपिजेधन परमधर्मयानावे १७ कामातुरा ८
तेस्नान्यास मुक्केली याकुरचिजेउपवास घालियातेवाढीजेषड्रस मुरखा
चारयानावे १८ यालागीअमृतरसप्राशणे याचाविषाग्नीशोनकरणे
पुन्हाकितिजोडेलयेणेहेसर्वस्पाजाणसी १९ अवश्यह्मणोनिउरगाधी
षेश्रागहीकुंडेभरिलीरसे सात येकुदाउनिसावधारोप्रारा नचुराह्मण
तसे १२० सर्पधरुनिचिरबाहुटी नेलाअमृतकुंडानिकटी बैसवोनिह्मणा
तिगोष्टी सुधारसप्राशीका २१ येरेपाहातअसतासकळ आगहीकुंडे येकवेळे

शशीलेजैसेसीधुजळ अगस्तीनेआचमनी २२ उरगाजापवळीमान आश्चीर्य
करीनागनाथ वरदेसंतोषभरित लक्षोनियाभीमाने २३ अमृतेभरीलीआग
हीकुंडे येकेस्वारोमाशीलीतोंडे यासवयाचेसामर्थ्यगाढे वाणीजेलसुरनरी
हीकुंडे येकेस्वाशेमाशीलीतोंडे यासवयाचेसामर्थ्यगाढे वाणीजेलसुरनरी
२४ नागासुलबवरिष्ट रवीपडलामाजवरिष्ट वानरवेषनिष्कंग उपमेयेक
मारुती १२५ करुनियारसभोजन वीश्रांतिपावलाभीमसेन हेममेचकीमहा
सुर्यसिपरीजेवोपिले २६ तेथेपहुडअसावकाशी जोयोगीयासमाधीसम
रसी मीनल्याक्लेशाचियोमानसी काळीमाकाहीउरेना २७ येरीकुडेजान
लि कुळी प्रमायकोटिचिअंतस्थळी सूर्यदेखोनिउदयाचळी जागीनलेस
मस्त २८ सारुनिप्रातःस्नाने पालासुनियाअनेकयाने कोरवआव्हादयुक्त
माने नगराप्रतिचालिले २९ परस्परेबोलतिशब्द मैत्रीआजवीअहेवाद
अहजोडिलीपरीहेमंद कातोस्त्रीनेणति १३० अहपडुचेनंदन वाळा
तिसवरूपेनेसामान परिहेयुपी अतिनिगुणे आपुलीकृपानेथ्यसेना ३१

मागा सांडुनि भांबाडे उसाबेळ अञ्छपा पुढे भीम गेला याला नावडे सुहृदसं
ग सर्वथा ३२ आली सोबो परमाते परी हे बोडविती लागे अयोजे घेतले
याचे निचिते ते चिमान्य आसासी ३३ ऐसी ये परि चिकपट युक्ती धर्मजि
ना परि सचिती परी ते परम दुश्चितची ती बरवे काही वाटेना ३४ भीमा
विषा चौधे जया चलितहीन म्लान वदन मुखे बोलताति ये वचन तव्हम
क्षितवियोगे १३५ वाहने धावडित सत्वरा कौरव प्रवेशले नगरा आपुलि
या निजमंदीरा जाते जाले संतोषे ३६ दृष्टीन देखता भीम शोके जाले करा ८
जा धर्म आले सप्रवेशोनि धाम माते लोगी विचारी ३७ भीम पुढे पातला
श्रेष्ठ कायकारणा पधाडिला को गे रात्रिपासुनि हृदय फुटे तया विषमासे
हे ३८ निशा काळी केली शयने यावरि देखिला नाही नयने वाटे कुला दुर्योध
ने बंधपुत्रे निघातु ३९ वक्षस्थळ पिटोनि जननी शोके आंगटाकी
धरणी विदुर येउनि म्हणे वचनी स्थीर धीर सुजाणे १४०

दुःखपावलाअसताट धैर्यआवरिजेलोट अधर्मेदुणावतिकुट ऐसेअेक्षबो
लति ४१ याद्विलपणेसर्वरूपा दुष्टबुधीदुर्योधना अरवंडभीमाचियामरणा उ
पायचिंतिमानसी ४२ नेणोनिश्चयघातकेला अन्यथानाहोईयेबोला क्षाना
लपोकरिउगला वाचापारयेश्रावी ४३ बोलताघडेलेआनिअनर्थ उरलीया
चाहोईलघात पडलियादुसासीसंगत विचारबळेनिस्तरीजे ४४ विवेकेंधरो
नियाधीर हद्दईचिंती क्रमणावूर स्वस्तीक्षेमतुमाकुमर सौख्ययईलतुनपा
सी १४५ क्षमाअवलंबुनियामने उरलेवाचाविषयले बोलनादृष्टाचेवचने
अनर्थवाजेराचूडा ४६ ऐकोनिविदुरगुरुचेवचन मातावापीचौघेजन
मुखीधरानिमाहामौन्य बाळागमनराक्षीले ४७ आगवितांभीमसेना
धडकेशोकहुताशना अर्धगेलियाजेविद्धपणा मळभायेतळमळी ४८ ये
रीक्रडेवासुगीसदनी अरमदिवसलोटलागुणी जागाजालाजेवीतर

णी उदयवरितप्रभाते ४९ ऐसेंजालीयावर्तमान पुढेंऐकावेनिरोपण ५
आंगीजीराला अमृतरस हृदईनधरेमोहोत्र्हास शरीरीकुणावखावुसा
अयाध्यूतकाचा १५० दरुशाचरणीमावाधूजया नेप्रारब्धेनेलियावि
षमगया तेपावोन संतोषजया पुष्पहोनिसर्वांत ५१ वासुगीआणे यादवी
तनुजा तुजविणतुसीयासमुपानुजा जननीआणीधर्मराजा दुःखाकुला
होतसे ५२ तुतेनदेखतांजाय पाचहीजनेयजी तिप्राया दशोनि देवो निसमा
धान जीवीयांचेयाचवी ५३ आवडीकरोनि माउलीने वोपिलीवस्त्रादिव्या
भरणे पंचमक्षादीपरमाने भोजनदिधलेंचपर्की ५४ सुहृदसर्पदे
उनिसंगे नागलोकुलंघोनिवेगे बंधुसमवेत होतामागे तयांस्वानिध्या
फिळा १५५ देउनिपंडुचाकुळदिप अद्भुतजालेमाहात्म्य प्रिसनिर्भय
निःशंक नगरपंथेचालिला ५६ अकस्मात्दिवसीपावलासदना --
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - ५७

धावोनि धरिले मातुपाये दिधले चरमोकळी धाये ह्मणे तान्ह्या जाले काये
कोठे काळ लोटिला ५८ तुजविणा सुन्य सृष्टी जावया प्राण ये कवटला केगी
सीमरूपे स्वल्पपोटी होउनि एके रातीत ५९ वंदुनि अग्रजाचे चरण भाव
डिदिधले आलिंगन मस्तकी केले अवघ्राण पार्थादिका बंधुंच १६० ईश्वरमा
नुनिया विदुर घाली साष्टांग नमस्कार विदित केला समाचार लोकांचे
अनुभविला ६१ गोत्रपुरुषा खिवतपुवु विराबाधपचे शरीर दुःख नागला
कीर्तिचे कौतुक सांगतां चोज समस्ता ६२ जीत वनवासी निजजनी वस्तुटाकीती
बोबाळुनि ब्राह्मणपुरीत लेशुपदानी कौरवातेनेणता ६३ विदुर मतेहुनिया
ळ सर्वांद रतो सर्वकाळ कौरवासि निकट मेळ मनोभावे त्यागीला ६४ येका
वेगळा येवुन फुटे तयासंगे नव आतिथ्य गे सखोल बुद्धीचे निनेटे निजम
ये शिवमती ६५ विष्णुस्मरणे हरीस्मरण विष्णुप्रतिमेचि पुजन विष्णु
मोतिचे निध्याने काळ सायंकेलो टाति ६६ भारतपाची कथा जीवन

यावरी घटिकावधा अवघा भरभरता निजमज्जन स्वानंद आलेच
भावे ६७ जैसे प्रज्ञति थापी छुतपासी लग्न लोग निर्धारुसी अनादि
कारियामोक्षराती नुसी लायेसंसेग ६८ मंडपीपार खवनाडी आ
घासमानमिक्षाग गोडी से वितनमे चिजडमुठी गतिपाविजे भारजे ६९
अवधुनपद्ज्ञसरोवरी मुमुक्ष्यरस प्रेमसपुरी प्रणो निवी योगस्कुकु
नारी लागेनल्लपी भाणोज १७० इतिश्री आदीपर्व भारथ सुदेनिरो २
पणा असज्ञुन विद्याभ्यास चरित्रांमृत कृष्णाचीवीवरावे ७१
इतिश्रीभारत आदीपर्वणी भीमविषबाधनन्नाम नवविंशतितमोध्या
यः।। श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु।। श्री श्री श्री श्री श्री श्री श्री श्री श्री

श्रीगणेशायनमः प्रज्ञाचक्षुनीजमानसि संकल्पकलिची व्यासरा
वी सी धनुर्वेदविद्याभ्यासी संकल्प कुमरसर्वकरावे १ धृतराष्ट्र येक
शत कर्णपांडव येऱ्यासुच रानाहूनि आगळेसात पाचारिले जव
ळिकें २ धनुर्वीद्याचाराजगुरु कृपाचार्यापरमचतुर गोतमर्षि
आजरामर शरस्तंभी जंन्मला ३ तयाधीन केले सकळा विद्या
व्यसनि परम कुराळा आनलस्यसर्वकळा विद्याभ्यासी लागले ४
राजाह्मणे गा वक्तया वैसपायन चातुर्य सूर्या शरस्तंभि कृपाचा
र्या जन्मला सांगसि ५ तेवी सारे करि कथन कथाव्यसनि भुल
लें मन वक्ता ह्मणे सावधान जेकआतां नरेंद्रा ६ सत्परूषि तप
चरयानी गोतम ब्राह्मण परम ज्ञानि गंगापूरी सिरि तपोवनि त
नीपुण श्चर्याआचरें ७ वेद शास्त्रि परम निपुण श्रेष्ठ तापस तपोधन
धनुर्वीद्येसुद तें मन तोही कालसाधला ८ शंकरजगरत्नीफरषरा

राम धनुर्विद्येविशेषपरम तयातुल्य रुषिगोतम निपुण जालाशा
स्त्रशस्त्री ९ शाम्रे शरे हा मारक देखुनि आमराचा नायक ह्मणेजी
कीलमाझालोक उभयवेळेंतपश्वी १० हलिहोय याच्यापुण्या
जैसियाकरूं आपाय असना ह्मणोनिधीडिली देवकन्या जाल
दियानावें ११ धनुष्यबाणधरोनिमुद्रि रुषिअवलोकि आरण्यद
ष्टि तव आपसरा तनुगोमटि उभिटेलि सन्मुखें १२ तीचे आवलो
कितां वदन हृदइं संचरला मदन हस्तिहुनधनुष्यबाण गळो
निपडिले तत्कळ चटि १३ आटवीतां संगसुरत शरीर जालें रोमां-
चित आसोधी सुटलें रेत चेताडले भुतळि १४ शरावरते रेत
आमोघ पडोनि आतलें दोनभाग येकघडले पुरुषलिंग कन्या
कारभागकें १५ छकिलें जाणोनि सहस्त्रनेत्रे आजिनेत्यागोनि

हवनपात्रें गौतमगेलास्खलपवित्रें अवलोकीततपार्थी १६
शांतनुराजाआलारंण्यमृगया उभयबाळकें धरूनि हृदयां
महामोहें जाकळि १७ देखुनि होमपात्रें अजीनें ब्राह्म-
णाचार्यजलैसेह्मणे निश्चयकरुनिकुनंदनें मगवोसंगाघेतलि॥
१८ समारंभेजाणोनि घरा जातकर्मादिसंस्कारा संपादितराजे
स्वरा आणिअउदरमानासि १९ आउनिअपुलिंबाळकें वाढविलि
आणिकौतुके रूपनेपाळिलिह्मणोनिमुखें तोचिनामठेविले २०
रूपाकृपिऐसिनामे पाचार्णितोजतिसंभ्रमें वृत्तांतजाणोनि गो
तमे बीजेकलेयायाया २१ आपुलिऐसिकरुनिज्ञाने नृपादीध
लेआसिवचन धनुर्वेदविद्यादान पुत्रालागिवोपिले २२ कृपि
वीधीने द्रोणाचार्या पाणिग्रहणेंकेलिभार्या तीच्याउदरींनरेद्रवर्या॥

आदि प॰ आश्चर्य्यामाजन्मला २३ आसोयापरिगोतमचिर्ये देह धरिला आ॰
कृपाचार्ये तोजयेकरोनि नरवर्ये पुत्रालागि दिधला २४ आनेकदे ३०
शिचेराजकुमर वीद्येलागिआपैनतेचतुर राजगुरु तेंनीरंतर वी
द्याभ्यासें सीचित्ति २५ ऐसेलोटलेकाहीदीवस भीष्मपाचारोनि=
त्यास प्रज्ञापुत्राचीवीशेष सांगणेजेसगुरुचें २६ ह्मणेजेचिया
क्षुधाबहुत नीश्चळरूपणवाढीताहात तैईछेनेभोकानव्हेतुल्य
२ तैसंकाहिंदीसताहे २७ पुत्रपुत्राचीप्रज्ञांसुमति देखुनिवीचारवी २
वरीचित्ति वीशेषविद्येचीसंपत्ति प्राप्तव्हावीययावें २८ अग्रहेस
चिअयोग्यगुरु तोसीस्यतेलियाचें ठारु उठबाधेनि निरंतर
फेरेघालियाभवते २९ प्रभुत्वभजनाचियाघाणा जुपुनिकरावे
प्रदक्षणा पेडीकीतल्यायाज्ञांना पात्रनोव्हेनिश्चये ३० येकहा

णतीभावार्थपूर्खें आसोतेवर्मकोण्हांनकळें आचार्यब्रह्मांउपचिस
गखें गुरुभावनाभावीजे ३१ रूषयेसीआज्ञांनरखंडे सर्वईलेनाअ
नुभवेसीजोडे ऐसेगुरुच्याबहूतांचेतोंडे साधुघेरेजाराची ३२
चोविसाचेघेउनगुण अवधुतपावलासमाधान ब्रहस्पतीसी
स्याब्रह्मज्ञान रूक्मकथिलेउधवा ३३ ह्मणोनिसद्गुरुज्ञांनवी
रोष ऐसेभेदभावत्तेभजाचेसीस्या जेचिदीपकारया घराचा
रसुपंथें ३४ चीचारितायेथेंकाही नीरोधाचालागनाहीं वहू
तानेकाच्याबाही नोकाथडियेलाजे ३५ स्वार्यनव्हेनेणे शा
स्त्रविद्यापरमनिरा आस्त्रबीजरहस्यगहन कथिलेनाहीगौव
में ३६ भार्गवआथवाऐकिजेद्रोण जरीभेटचिभाग्येकरान त
हेहोतिलसर्वतीपुन ईछापुर्णतेमाझी ३७ ऐसिभावनाभा

आदिप० यचंत कीताद्राणाचिपा चालातेथें तेणें आमोघ चिद्यावेत कुरुवं आ० ३०
राजा चोपीले ३८ हे हिं संवी सार निरोपणा तुजप्रति केले पाहिजे
कथन प्रश्न करावया उद्दित मन त्याणुनि केले सबाल तसे ३९ भा
द्वाज नपश्चा श्रेष्ठ हा विधान वचने मिष्ट गंगाद्वारीयकनिष्ट जो
नुष्टानि तीष्टतु ४० तेथ घृताचि देवांगनाना चिनोदे पाचली-
३ गगाश्राना भानसार निहेमचसना चेद्विताद्विदे खोली ४१ ३
आचले कितांगनावसु हृदयी जाग्रत जाला कंदर्प जैसाउ
चचिल्याकाळसर्प फुडकाठी फुफाटे ४२ प्रसादावे धैर्यी चार
मदु हृदई कांदत्ता सुरनंद आधासधी सुटला बंधु पचेतोद
कासारीखा ४३ रेतसत्वरे सांडवा धरणी रुषीने धरिले पण
द्रोणि आमोघचिर्यें तयेक्षणि दीव्यकुमर जनमला ४४ द्रोण

कळसीपावलाज ४ नन यालागिनामटेविलेद्रोण ऋषिपासुनि
वेदध्ययन संस्कारादिघला ४५ अग्निवेषआग्निकुमरु धनुर्वेद
विद्याचतुरु तोजदेखोनिगुरु सेवाकरिसोष्पिले ४६ आणि
आग्याचेप्रीत्यर्थी सेवाकरितांओहोरात्रि गुरुबंधुजोडलासांगा
ती द्रुपदनामासुमीत्र ४७ द्रुपदपांचाळराजनृपति त्याचापु
त्रविवेकसुमति तोद्रुपदद्रोणांचेसंगति विद्यासीकेउदितु ४८
दोघेलाधलेविद्याधन ताहोनगुरुचेआज्ञावचनभ पांचाळदे
शाप्रतिजपले द्रुपदजाताचेकालि ४९ द्रोणबोलेमीत्रभावार्थे ॥
जनकेंराज्यचापित्याचुतें आलियासांभाळावेमातें गुरुबंधुव
स्मरोनि ५० द्रुपदम्हणेमीराजधर जालीयांकेसनिपडेवीस
र राज्यतुझेंहेसार धरुनिराहेमानासि ५१ द्रुपदोलियाग

हिखत्रा पीत्यानेकेलिस्वर्गयात्रा राज्यप्राप्तजालेंपुत्रा द्रुपदराजातोका
ळी ५२ भारद्वाजऋषिआश्रमि राहिरत्यागोनियोगधर्मि ब्रह्मांदीका-
चीयेधामि वसताजालासुकृतें ५३ तेचिआश्रमिंद्रोणाच्यार्ये की
तोजालातपश्चर्या शारद्वतीवरीलिभार्या पुत्रउत्पत्तिकरणे ५४
गौतमकन्यालावण्यगुणि कृपाचार्याचीकनिष्टभगीनि शांतनु
रायेंचीधाति द्रोणालागिदीधलि ५५ तीचेपोटिंजन्मलाकुम
६ र काळानाकळेवैश्वानर जंन्मकाळीमहाथोर शब्दकेलाअश्वमु ६
खे ५६ उच्चैश्रयाचेंगर्जन तैसेपरिसोनिदेवगण आश्वथामा
हेंअभिधान टेवितेजालेतयाचें ५७ शुभलक्षणिचीरंजीवि
यां पुत्रदेखोनिद्रोणाचार्या अनंदवोलातोहृदया धरिलानव
चसर्वथा ५८ यावरिवार्तायेकिलिश्रोत्री भार्गवेरघुनिसर्व
क्षत्रि ब्राह्मणावोपिलिधरात्री सागरांतप्रतापें ५९ वीरात्र

विषावळसुधाकनकतारिं आनेकरत्नाचिया कोटि भरोनि रुषि
च्याकरतरिं वायन दाने वोपीतें ॥६०॥ ब्रह्मांड गेह साउनि परचे दी
द्रपकविलें केउते तेपरि नि परम आचें द्रोणाचार्यानि घातला ॥६१॥
हृदयी धरुनि अर्थकाम टाकिला महिंद्र पर्वतोत्तम भार्गवाश्रमी
भार्गवराम लोटांगनि वरीला ॥६२॥ स्वागत पुसे करुणाराम द्रो
णह्मणे मी द्रव्यकाम स्वामिचे चरणकल्पद्रुम पाहो आलो स्वा
गत ॥६३॥ दानसुर्याचे निप्रकासें तीनि लोक उजळी तेरीसे द
रिद्र उलुका भेणें न दिसे यांचकोटि तपावया ॥६४॥ दोषांधकारे नि
बडपाहीं संतोषदिपन लगे काही ह्मणोनि दाटलि माझागेहि सां
गो आलों स्वामिचे ॥६५॥ जदरें भार्गवरामें बोले आवकसको केलों
पहिलें तुजजे पाहीजे तें गेलें वेचुनियां सर्वेही ॥६६॥ सुवर्णार

नरजनजाती दानादीधल्याब्राह्मणाहातिं कस्यपावेपिलिंवसुम
ति नरमालिनिरोगभीत ६७ जेंस्त्रविद्याआणिशरिर जरलेवा
सेगासाचार त्यांचमानेलतेंसत्वर सगामाचेब्राह्मण ६८ द्रो
णह्मणेंजगद्गुरवोदे आस्त्रविद्याधनाचाटेवा मोस्तेहृदइटेवा
वा कृपाकरानिसमर्थे ६९ अवस्यह्मणेनिरेणुकातनयें सो
ष्यकरानिद्रोणाचार्य अस्त्रविद्यागसादृसुर्य हृदयेंाकासिउ
गवला ७० आगमोक्तमंत्रबीजे सर्वायेंवोपिलिंलोराजें यु
ध्यकाळिकालिजेजे शस्त्रअसवदी ७१ क्षत्रियेआणिब्रा
ह्मणाचर्ये यावाचुनिउपदेषनकरिकोण्हां लोहानिसमर्थउर
चीआझा दोणाअश्रमापालेोते ७२ चोलताआरत्याम्हणा
श्रम दरिद्रेकेलासर्वविराम ग्राहावासर्वायागश्रम दारा

कुमारिभोगिजे ७३ अश्वाधनेस्वराचेंकुमर सुवर्णविटिमाश्रा
सितिक्षीर देखोनिरूदनकरीथोर जारवस्थाःमाबाळक ७४
पिष्टोदकशुभ्रवर्णि माताभरोनिपर्णद्रोणि पुत्रालागिदेतांवदनी॥
पानकरीसंतोषें ७५ दुग्धप्रासिलेह्मणोनिबाळकें हरिखेंनाचेसं
गियामेळि हेदेखोनिहृदयकमळिं द्रोणदुःखंजाकळे ७६ ह्मणे
संसारिपाहतांनौमनें जालेहेनीधनीकाचेजोडा पीष्टोदकाचा
आशनें दुग्धभाविबाळक ७७ आपुलेकुटुंबलोपुस्मादिष्टि दरी
द्र होतांपरमकष्टि स्वहस्तेंशास्त्रघोलोनिपाठिं प्रारब्धतात्काळक्ष
जावा ७८ तेवेळिंआठवलेमना जावेंद्रौपदीचाद्रषेना पुत्रा
लागिंदुग्धपाना धेनुयेकमागावि ७९ ह्मणोनिचालिलाहेनीधाला॥
पांचाळपूरटाकुनिआला भद्रासनिआवलोकिला सर्वभाग्य

आदीय० उपचि ८० आसिर्वाददेतद्विजा प्रत्येचर बोले राजा कोण म्हणे आ०
वोनिपुसता राजा मनोसाहाम्हद्रा ८१ द्रोणाह्मणापडलाचिसा॥ ३०
मिगुरु बंधुसोहृदरु आह्मायेकगुरु आग्निवेषमुनिराजा ८२
दरिद्र्याध्रसोबतीकरि द्रोपाचतो तुझियापारी मित्रभावसम
नीपायि कुंराचीचकरावे ८३ उपमासोनीपाचाकह्मणे ब्राह्म
णोनेणचाबहूतागुणे आयोग्ययोग्यासिसाजणे नाहीकोटे
परिसिजे ८४ धनकआणिद्रव्यहीना दाराआणिपरमकृपण॥
हृदयशुध्य आणिचोरमळिना मैत्रीनाहिपरिसोलि ८५ कर्मभ्र
ष्ट आणिआचारिसोळा मुर्ख आणिशास्त्रकुशाळा सज्जन आणिकु
टिळखळा मैत्रिनाहिपरिसळि ८६ वेदांति आणिचार्वाका
मिमांस आणिकौळिका वीरक्त आणिश्रीकामीका मित्रतानाहि
परिसलि ८७

क्रीबाआरिजुंझारशुरा अधैर्यवंतआणिपरमधीरा आश्रोत्र
आणिश्रोत्रयांनरा मैत्री० ८८ मागल्याआणिनंदनिया मानउ
पेक्षीकांचया सभ्याआणिनिरसाजरिया मैत्रिनाहीपरीस ८९
रत्नरत्नाचेपंगाचि मित्रभुपाळाचेभुपति योगशाकेरासधृचि
तचरात्नकीमिरवले ९० कुशाळरीळज्ञानवेभव सज्ञानया
गिसुहृदभाव सखापार्थिवापार्थीव भणगसांईरे ९१ केसा
गुरुआणिबंधुबोलसितीचुकाकुग्रीमराबु शंकरहिवबधीम
दु मित्रम्हणासिरायाचें ९२ ऐश्वर्यमदेंअतिमातलो द्रौपदें
द्रोणअपमानिला पुढतिम्हणेचलाचाहिला काजनाहियेछे
चि ९३ सोप्रजाईआलियापथें चाउबोलतांसवव्यथें परम
चिरंदमानलाचीतें द्रोणफीरमाघारा ९४ म्हणेंगापावलेंवी

आदिप० श्रींती सिध्रचीयेईतयाचिग्रंथि तुजमानेजेसिय्यारीति इश्वर ज्ञा०
देविलक्षमेचं ९५ जैसेबोलानिसीध्रगति चोलीलाकुरुदेषपंथीं ३०
धीपारुजोडलासेगति तीलपमानउपजला ९६ हृदईवीचार
निजपण शिष्यकरोनिकुरुनंदन आमोधास्त्रवीद्यादान तया
हृचिवापले ९७ हारिहृदिर्धवल्लिवाकंद कुमुत्राचाजेस्वर्य
८ मद यादहिचामुकरूंद शिष्याहोतंकरवले ९८ पृष्ठिबा- ८
धोनियाकुमरा हातीधरोनिगोचमदारा द्रोणपातलाहास्तना
पुरा परमकुरुंसंखेद ९९ उपराहूनिब्राह्मणाधारि भीष्म
देशुनिकलनाकारि तवजाकस्मातयेकेजावसरि राजकुमर
नियाले १०० नगराबाह्यप्रदेषभुमिके कोडलागीकौतुके
येकत्रमिनले जेसंदरखो ड्रोणाचार्यदुरुनि १०१ कोइव

पांडुचसभागपडि कनकवीराकनकदंड खेळखेळेतांप्रचंड
चोजकाहिंवर्तले २ दंडअहेरतडितांचीट बैकेउसळोनिगग
नचाट कुपिपडलानरद्रश्रेष्ठ जेकाढीतांनवघडे ३ मीळो
निराजकुमरमेळा ह्मणतिविरसजासारखेळा वीरकाढिले
साकुराळा उपाययांचुरीसेना १०४ काढावयानचलेयुक्ती ||
राजकुमराचीयांपंकि कुपामाजीआवलोकीति ह्मणतिय
नचीचारा ५ द्रोणाचार्यतेआचसरि कौतुकपाहातिटाकुनी
दुरि चिटपाडिलोकुपादीरि जाणोनिकरिअद्भुत ६ तेचिकु
~~दुरि चिटपाडिलोकुपादीरि जाणोनिकरी~~
पीपाडलीएकनिष्ठी चीटपाडिलोकुपादीरि जाणोनिकरी
देखा धर्महातीचीमुद्रिका गेळोनपडलिकुपादकामाजि
नसाधप्रयेत्न ७ चौखुबुडलादेखोनिद्रोणाचि द्रोणपातको

अदि प॰

तयानिकटि म्हणे स्त्रीयेबळिवृक्षि स्त्रधेवैसेपाहावस। ९ आसाधे आ॰ प॰

वस्तुचिनष्ट म्हणोनि तरिकांधनुष्यधरावेहाति काणास गुरुआनि चि- ३०

धानाहीसाधवीकी ९ मगदर्भइषीकाधरोनिकरी मंत्रनीसा

उिलाकुपोटरी तीहीवीटागेउनिसुत्री दर्भजउले येकेधा १० कु

पाबाहेरपातलाजग्र येरेकाढुनि जीवसत्वर करेझेलुनहस्यवग

९ त्र वीटहासिवोपिला ११ ओमिमंत्रुनिशरसधानि साउिवोमुद्रि ९

काधरोनिवटीनि बाणपाचलाहेदेखोनि परमआश्चर्यक्षमरा १२

राजकुमरसांगोनिपांया म्हणतिचानिजेराजालया कोणिहल

रातिभीष्माच्यार्या अवघाभाधिकरावे १३ मित्रभावेयेथे मोने

पांचारियायेथे भेटिजालियाधउलजय तोआदरेश्रीकारु १४

कुरुचधातेसागतिकुमर धनुर्वीद्याअगाधसमुद्र ब्राह्मणघोर

तासेसमुद्र जमदाग्निसारिखा १५ मुष्टिधरोनितृणइषीका मु

मंत्रनदेलेसाडीलती १६ काडियेकाडिलउनीलागें चीटीगोचेनिका
दिलिलागें बाणाची धोनियामागें मुद्रीकाकाडं काढिली १७ भेटिला
स्त्रीयांस्वामिची मनेउपेक्षानकिजेलरयाची वस्तुजोडवांपरीसाची
जेचिकुडंबीनधिसावे १८ जळिबुडालीमुद्रिकाबाणें भेदुनिकाढिलि
क्षणें ऐसें कुमरीं सागवां सन्माने भीष्मप्रेरि प्रधाना पाटउनि सोबी
कायानें द्रोणआणिलापाचारुन भीष्मदेउनिभक्तिगणान श्रे
ष्ठाबैसविला २० अर्ध्यपाद्यं गंधपोसुमनें वस्त्रेंतांबुळभुषण
धरनें समर्पुनी यागोदानें नगरस्वांगविचारी २१ ऐकोनिजाणे
समर्थाचे दर्शनलाभहोयये थें आजिसुदिन जीआपुरें पविचत्रकेलेस्वामी
या २२ कुवराअगमनहेतु तेथुंकीवांपुढारापंसु द्रोणेंआर्तवेचु येरों
येकुनुजपासि २३ मनुष्यकीर्तीजनमलपाजना नर्कभागयेमयातना॥
दरिद्रऐसें मोझीयामना चीचारितामानेते २४ दरिद्रआंधळेदे

आदिप० खळानयनि परिसेजोकासयेकेगुणि सुमित्रकुमित्राचीयारि पार आ०
सुजाणेनिवाडें २५ पुत्रमातेयेकलायेक तोपयपानार्थकेरिसेभा॥ ३०
रोक दुग्धझरयानिपीष्टोदक कुपीत्यावेंप्राषचि २६ तोपाहाय्येयाधे
येनचेनेत्रा झरेनिपूर्वीलबाळमित्रा द्रुपदभेटिअहिछेत्रा धेनुमा
गुमींगेला २७ तेणेबोळखसांडुनिपूरि अपमानुनिदवडिलेंदुरि
६ कांडसाहदोगपरिहारि असावैद्वेचिन्चार २८ ब्रह्मांडरोगधेला ९
समग्र उचमगुणीमार चुयेकजाणेनिसत्वर येतांजालेया-
टाया २९ आळीनभरितांजच सुरतरुडेखिलेरूच अर्जवसाहला
द्याव अर्धिहारिहीनाचि ३० आतांसर्वहिंसुजाणे कायबहुसा
कलबोलेवचना तेसेयथेयचलावे ३१ भीष्मबोलेवाग्नीयेसी प्रौढी
आणिराज्यलक्ष्मी तुसीअसेजाणआह्मी आइसांधारकसर्वस्वें ३२
तुह्माअसीगुणनिधानें ओडायायापूर्वशरणाहलें जीवितसांडिति

साउणें जमो मवरचुमराउनिं ३३ तेथेनैस्वर्य धनसंपत्ति
तयांपाउसाकायकिती ओत्ताआह्माधर निहगे धर्मपथें चागवि
२ ३४ दरिद्रदैवें उनियापोरोहित सनाथकरिकोरवाचें आयुष्यसरेन
वनिश्चीतें आह्मितुह्मिसंगेअसो ३५ राजलयातुलसदनि स
पराभरतिआनंदउरि धनधान्येंधेनुवसनि दासदासिआपा
र ३६ रथकुंजरअश्वपंक्ति आनेकवर्णरत्नजाति आसोमह
दानदीधलेयाति द्रोणालागिकुरवर्य ३७ सुग्रीवबीभीषणाचें
क्रुष हीरानिराघवेंदीधलातोष तेविंद्रोणाआतउल्हास भीष्मा
चेनिमित्रत्वें ३८ नमस्कारूनिपरमप्रिती कुमरवोपिलेतया-
हाति धनुर्वेदवीद्याआगि धार्तराष्ट्रपांडवा ३९ मुहुर्तेकरूनि
पूजा गुरुत्वनियेमितेंभारह्माला जेविद्याभ्यासीपुत्रसजा

आदि.प. शीष्यधर्मियोजिले १४० शीष्यआंगिकारनिद्रोसें रहस्यबोलेउ उ.का.
धेवच्चने चिद्यापूर्णजालियांकरणें कार्यमाझेंईछी ४१ असेंबो ३०
लतांआचार्यवर दुर्योधनादिराजकुमर नेदुनियांअसेयोतर आ
धेवदनेराहीलें ४२ गर्जोनिपार्थह्मणेपैलो आटकूलासेलआ
मरराजा तोहिंकार्यकरूनतुझा संकेलसीधीम्यांनेणे ४३ परि
१० सोनप्रतिज्ञेंचेवच्चन आयादरेउठोनद्रोण आर्जुनादेउनिआलि १०
गन साधुसाधुह्मणतसे ४४ आचद्रोणकरूनमाथा श्रेकल
सिष्यांतदीधलेंपार्था चीतेंवोलखिलिसमस्ता तोजहीनह्मणे
उनि ४५ आश्वथामाधरोनहली गुजबोलेपरमप्रीति आर्जु
नतुझानिजसांगाती प्रीयमावेंतुजऐसा ४६ असेंबोलोन
आयादरें दीव्यमानआमोघास्त्रें देताजालासिद्धमंत्रें पुंड

पुत्रालावाढि ४७ धनुर्वेदविद्यासूत्र द्रोणेदीधले अतिपवित्र॥
आभ्यासकरिति राजपुत्र हे ऐकुनिं समस्त ४८ नानादेसी
चेकुमर वीरवृद्धकांथोरथोर तेथआले जेवी सुरवर वाचस्प
तिजवळिके ४९ सुतपुत्र राधयेनामा कर्णसुर्याचीसंपूर्ण
प्रतिमा स्वयेयेउनि सीष्यधर्मा अत्यादरेअनुष्ठि ५० आश्व
संग्राम अर्जुनासीं करावयाई छिसीनीज मानसी मैत्रिकरोनकौरवा
सीं विद्याभ्यासें उदित ५१ द्रोणअर्जुनालाआज्ञाकरि भोजनकिजे
अंधकारिं आवस्यक्षसोनितयाचिपरि येरुअसेंवर्तत ५२ येके
दीवसिंआचपेजणं येकपंक्तीनीसीभोजन करितासागोनिया
पावन दिपकाळिकोलोपिलि ५३ सकळिआचरनिहाचे टेवभोज
न क्रियारहित अर्जुनराकातीवतेथे भोजनकरितसेंतोषे ५४

आदिप॰ उजेडीदस्यपदार्थ तयावरिअंधकारिहाच आवक्रपउलादेखुन अन॰
करिच अचिअश्चियेआचार्य ५५ आलियापाहेदीपप्रकारों तव ३०
तोजेउनबेसलासे अशेहालक्षनचुकलेसे चिन्हमातेमानते ५६
धनुष्यीटणत्कारितांगुष्ट ध्वनिनेगाजुनिचिधरागगन पुढतिसुखा
वोनिद्रोण क्षणक्षणालेओगी ५७ अशयेलोकगईजाण तुज
समाचिरनाहींआणं असेंकरितीचद्रोण नाममाझेयेथार्थ ५८
१२ मनोंभावेंविद्याभ्यास करचिताजालादिवसदिवस आजुनप्रति- ३१
बींबप्रकाष जेविंदाविताद्रपणी ५९ भयानिकुंजरयानी आश्व
यानिंजुझनेरणि उभ्यायुध्यकरणेंरणि वावीधासनाबेस
लिया ६० अस्त्रयुध्यशस्त्रयुध्य मल्लयुध्यक्षेसयुध्य व्याघ्र
युध्यनक्रयुध्ये चर्मभेदिंलोकविलें ६१ आंटधरणि केशयु
ध्य व्याघ्रयुध्यनक्रयुध्य सींव्हरूक्षवृषभेयुध्य सांगोपांगेंग

बांधीले ९२ जयायुध्यमंडळयुध्ये आकानायुध्यभ्रयुध्ये येकांग
स युध्यमेंढेळयुध्य काळाचिविधीधरसीकविला ९३ धर्मयुध्यआध
र्मयुध्य दीवायुध्यनीषीयुध्य दे पयुध्यराक्षसयुध्य देवयुध्य
सीकविले ९४ आनयुध्यकळाभेद द्रोणसकळकथिलाचिबोध आ
र्जुनाजालाचीनोषबोध आचार्यपुत्रयापाटी ९५ गदाशक्तीशुक
तोमर प्रासळहूउीचेडुचक्र आसिलचामुद्गलचक्रे दळभंजनिरा
तघ्नं ९६ चर्मधारिणीचर्मधारिणि आनेकशस्त्रअस्त्रसंधानि
देहेरक्षुनिपरमरणि फळाकोशलसचीराचे ९७ लक्षभेदूनिआ
चीळचेरी बाणपरतोनिरीकोरा रीघोनेसीयागतिचिरोष नी
पुणकेलेशीष्याते ९८ राचानुरागराजकुमर चीद्याधनार्थआ=
पार मीनलेजैसेधनिकद्वार बहूयाचकरोचिति ९९ हीरण्यधं

आदिप० त्वानीशादराज येकलेव्येनयाचातनुज चीद्यासाधनाचेंकाज आ०
धरूनिआलेत्याठाया ७० आचार्यासीकरूनिनमन पुढेयाकला ३०
करजोडुनि शिष्यकरणेह्मणयांद्रोण चटसभोंन्यवीचारी ७१
श्रेष्ठराजकुमरह्मणनि जेह्माक्षेत्रियाचेंपंक्ती आरण्यकीरात
हिमाची योग्यनव्हेबैसावया ७२ ह्मणोनिलोटोनिदीधलापरता
३२ येरेंगुरूपदवंदोनिमाथा हृदईधरोनिदृढभावार्था माहवनिग ३२
येरी ७३ चीखनिसरोचराच्योवाटि पारधिकरोनिवयतादि
चैत्यमंडपिगोमटि गुरूप्रतिमानिर्मीलि ७४ द्रोणीदेखिलेंद्रो
णरूप तयाचेंयेसंमृत्तीकालेप सुंदरनिर्मुनिनसाक्षप ध्या
नकरिआहोरात्र ७५ त्याचेंवंदुनियांचरण जेजेंआस्त्रसाध
निमन ईच्छीचेंचेसाधनजाण तात्काळीकयेह्मातो ७६

~~वर्मधारणि वर्मधरणि औनेकरास्वाच्यासंधानि द्देरक्षुणि परस्पा~~
~~णि कवळा कोणाव्यवीराचे~~ ८६ जेजें लक्षचीं चित्तामनि गुरुप्रसा
दे तेचरक्षणि सीद्धपावे जैसी करणि भावार्थेचीं घिचीन ८७.
सत्यद्रोणाहूनि वनि कृत्रिमद्रोणाचीये भजनि वीद्या साधलीं
तगुणि तो कैं। विकभाचार्ये ८८ भावतोचि देव निश्चीती हें व
र्म जाणते जाणति भावनसच्याव्यर्थ होति जपतपादि साध
न ८९ पुजिता भक्तिचा माटला कोकिकेसाधला वीषेषकथा
राजकुमराहूनि आगळा धनुर्वियेवरि ९० येके दिवसिं कु
रुनंदन घेउनि गुरुचें आज्ञावचन मृगयाव्याजें वनोवन
आटणाकरितां कौतुकें ९१ सवे पारधिचें श्वान शरांकरतिं
धावतां जाण येकव्याचें गुंठस्ना वनगंव्हार देखीलें ९२

आदि प० हंसपुरुषस्तां जीनें वेढूनि करितां गगन साधनें लंगले पळे भुक्तीका आ०
कणें तेराशीस भयासुर ८३ घेघे मार पाडिती हौकार येकार गर्ज
ना करि गाढि [illegible] पावकरितां पावले झाडीं हस्तावरि दावीचु ८४ स्वा
नबु जाहले देखतां दृष्टीं भुकों लागले राहोनि नौकरि येरे धनुष्य धरोनि
हि चोजकेलें अकमा ८५ लक्ष गुरु सुटिम्यार चरणीं पाटिमोरीया
सत्यबाणि संधान करोनि ध्यान वदनि शब्दता काळ रोधीला ८६
९३ घरापर्यंत भेदलें बाण नगरसंभें पाडिमोन्य बाणि पृथ्वी भेदलें व ९३
टून पळे स्थान माघारे ८७ टाकुन आले कौरव भारा तें देखतां
शौर्य चोटचिरा ह्मणति हा रामराघव हे चर कोणाचे हे अभ्युन ८८
रकचमन करीत वेगें ध्यान पावले जे तें मार्गे तो मार्ग निश्चये लोकीत
अवघे तथास्तु स्थान पावले ८९ हृष्टि देखुनी कीरावयाचे कार्य करीते
जाले परमाश्चर्य संन्मानुनि ह्मणति वर्य कोणातु येथें सागरे ९०

यरु झरें नि शादेस्वर कनिकध्वनियाच्याकुमर याचिकीरावपरि
कर शीष्यजाणेद्राणाचा ९१ फवपूर्षीपूजोनत्याते आदरें बो
लाविलेनगरपंथें पार्थचिनवीआच्यार्याचें वीजनस्थानियेका
ती ९२ धरामाडकेधनुर्धर तुजतुल्यमीहीदुसराचीर करि
नलेसेंस्वामिचेउत्तर आभयअचळनियमाचें ९३ तेथेंवीपरि
तदीसकाहिं मजावाचुनि किरातकदेही वीशेषचीद्यावावीती
पाहीं प्रत्यक्षडोळांदेखिलें ९४ ऐकोनिआर्जुनाचेवचन द्रा
णाचीचारि धरोनिमौन्य हातींधरोनि फाल्गुण वनाचेगंपावला ९५
कौतुकदेखोनिकौकीयाचें चीतउल्हास आच्यार्याचें आर्लिंग
न हर्षेसाचें प्रीयशिष्यतुंमाझा ९६ देखोनिगुरुचेआगमन
येरुघालिलोटांगन स्वहस्तेंक्षाळुनियांचरण तीर्थोदकघ्रासीले ९७

आदिप० द्रोण ह्मणे जैं कें कुमरा तु शिष्य मी सद्गुरु खरा । गुरुदक्षणा व्य आ०
चन भरा बैकै कव या पातलों ॥१९॥ कौरवांचें वंद करुनि निमन काया ३०
वाचा प्राण धन सर्वस्वामिचें आपण अवघें तें घेईजे ॥१९॥ द्रोण
ह्मणे तापुल्या हातिंचा आंगुष्ट छेदुनि परमभक्ति माते वोपील्या नि
श्चीतिं गुरुदक्षणा पावली ॥२०॥ ऐसें वचन ऐकता चक्षणिं
३४ आंगुष्ट छेदुनि शस्त्र पाणिं पुढें ठेवि गुरुचरणिं भावें टेविभा ३४
चिक ॥१॥ ह्मणे दीधलें परमन्युन फेडिले उन कोटिचे रुण उत्तीर्ण
होतिं दुर्बळ किंतु तैसें येथें मानावें ॥२॥ देखोनि कौळिकाचा भावो ॥
जें आश्चर्य करि आचार्य देवो पार्थ अंतरीं दीधलावावो ॥ आनंदा
तें बैसावेया ॥३॥ तेपासोन आद्यपि श्रृष्टिं कौरवांचि तुके तीन
बोटें सोडवाडि तें हे दृष्टि जन देखती आताच ॥४॥ चनि स्वापु

न कौरावकुमरा द्रोणआर्गा हास्तनापुरा पार्थवीराषे उत्तरा साच
केलें यारीती ५ धनुर्वेदवीद्याध्यन पावोन जाले सर्वेही पुण धरू
निजाणविचामन येकायेकनलक्षी ६ धनुर्वीद्या[illegible]
जाले सर्वेही पुण लिकर्ण ईर्षे नेलाचगणि अर्जुन गदायुधी
दुर्योधन स्पर्धावसे भीमाची ७ खर्गयुधी आगळापाणि [illegible]
सामहंकार वाहे राकुनि याससंदेह ईछ्ठीमनें येकार्जुनेस
जुझावया ८ युधी सर्वही चामान उरुपुत्रवाहे पैंआपण नकुळ
माद्रिचानंदन हे कळाकारि हंकारे ९ बाहूबळें दुःशासन दक्षिना
नी विरआन ते देखोनि भीमसेन दोर्दंडपीरीलापुले १० रथारोह
णि आगळे बळ युधीष्ठीर देखोनि कुराळ हृदई शोल्यवाहे शोल्या
निकरे जुंझावया ११ आसो यापरी शीष्य सकळ जाले धनुर्वेद
कुशळ पुर्यपरिक्षेचें बळ पाहांई द्रोणाचार्यां १२ वीरांपद्धती

आदीप० परिक्षा वंशबांधोनि न्यग्रोधवृक्षा । यावरि भास ह्मणीजे पक्षा आ०
कार कृत्रिम निर्मिला ॥ १३ ॥ द्रोण बोले शिष्यांमेळीं शब्दशांकेन वयेक्षा ३०
की भास लक्षुनि भुतळिं शरें यां धोनी पाडावा ॥ १४ ॥ आज्ञा होता
युधिष्ठिर सज्ज करोनि चापशर उभा ठेला यासमोर पुढति
वदे आचार्या ॥ १५ ॥ भास देखिला तरुवरि तो ह्मणे दिसे नीकीया
परि मि वृक्ष आणि धनुर्धरी सर्व डोळा देखीलें ॥ १६ ॥ ये रुहि
१५ जो सर्व देखिलें दृष्टिं गुरु ह्मणे धनुष्य टेवि मुष्टि लक्षिं न भेदे ३५
हे परि चीन्हें मावे जाणावें ॥ १७ ॥ ययापरि समस्तावें द्रोणें चीतां
रिलें शिष्यांचें भेद दृष्टीं सागें ताचेथें धनुष्य होताटेंकवि ॥ १८ ॥
मग पार्थ पाचारुन जवळा ह्मणे परियेसि वीर शार्दुळा ॥ भर
र्षकेतटा चि ताडाळा भास चिं धोन पाडावा ॥ १९ ॥ अचरय वीरश्च
र वोढि काढुनि जनि सत्वर धनुष्य करोनि मंडळाकार शरस

ऊनिराहेला २० द्रोणपूसेंलागाचौरा पक्षीवृक्षआणिया
चीरा देखतांअहेसियानिर्धारी सांगमातेंडोळसा २१ येरूह
जेंभासयेकचिंदीसें याचेगवेंकाहींनदीसे पुढचिपुसेंआ=
चयेचकैसे सांगमाचेसुजाला २२ प्रत्योचरचदेकोरटि न=
दिसंपक्षपायपाटी मस्तकयेकपेउदाक्ति सत्यगोविंदरुचया॥
वचनेंसंतोषलाद्रोण मानवलाहारुचिमान नयनिलक्षुनि
यानयन मुहुर्तयेकराहीला २४ संकेचदृविलांहकारे भास
मस्तकउडविलेंशरें बापझणउनिअत्यादरें पाठिहोतेंथापटी
२५ हस्तबैसलाशरसंघानि परमअल्हादद्रोणामनि जोडका
पूत्रदेखेचौनिगुणि जनकजैसासुकावे २६ सावरियेकेदीव
सिजाणा द्रोणपानलागंगाश्नानां लविंधेवांउभयेचरणा

आदिप॰ जळसाचूर्जिंग्रासिला २७ कंठपर्यंत गिळीतांतनु समस्तरी आ॰
ब्यासागेंद्रोणु श्रुश्रुमारोनियाग्राणु माझावांचवायेकाळी २८ ३०
धाकेंपडकालेपरचे येकझाडिचहत्याराचें जळिरीघोनिज
कग्रहाचें कोरवूचारूनराकग्री २९ हाकमारूनद्रोणसांगे
आर्जुनेपाचारावेंगीं पार्थपावलालगबेगी स्वस्तामणतजा- १६
३६ यां ३० उदकिघालोनि पाउडि मगरलक्षीलादेउनिबुडि धनु
र्धीपंचबाणवोढि चर्मस्थळीं वींधावया ३१ बुडिदेउनिजी
वनि जळमगरलक्षुनिनयनि गुरूसिनलगतांपंचबाणी
हास्तलाघवेंवीधीनिला ३२ पृष्टिवरूनिपृच्छाकडे उदरभेदि
लेकुहाडें जळचरसरीवांचोभाडें द्रोणाकडेकाढिला ३३
गुरुवांचउनिपृष्टीवरूता मगरमारूनकेलापरता द्रोणह्मणे

रेपार्था तुजसारिखाचुंचयकु ३४ पुर्विंगजेंद्रधीरातें तो
सोडविलाईद्रीरावरें हेचियेकुनिजनिर्धारें उपमासाचे तुज
वीरा ३५ गुणामाजिऔदार्यगुण तारांगणीरोहीणिरमण
ग्रहमंडळिसहस्रकीर्ण सीष्यामाजीतुंचेसा ३६ जीकुनि
यांपात्वाकराजा हाचियेकलणिलेपेजा हाभरवसाभाद्या
जा ब्रह्मसिरास्त्रनामबिजा उपेदेसिलेयाचावेळो सा
हानराकेकुवाचें ३८ जयासिनिवारणनाहिंसहसा ब्रह्मांडन
पुरजयाच्चीयेग्रामा हातानरचिरेषा परमयेतेरक्षावें ३९
हेनघालाचेकवणावरी चिस्वपिडकदुराच्यारि दृष्टिपेउलते
जेघसरी स्मरणयाचेंकरावें ४० बोलिंउनपरमप्रिंचि आ
चवडिपार्थधरोनिहाचिं द्रोणपातलासभेप्रति भीष्मादीक

३८

आदिप० पैलेथें ४९ वीद्येनीपुण जालेकुमर श्रृंगारुनपरीक्षागा आ०
र बैसवेननिनीचाउंचवुर कौतुक द्रिष्टीपाहिजे ४२ जेसें ३०
बोलताब्राह्मणोत्तमा जवरयह्मलेराजाभीष्म सोमीका
रासांगेरंगधाम जगिवीपाकेनिमाचे ४३ तेचिपुढारेंनी
रोपण श्रोतासादरकरावेंश्रवण वीद्यापरिक्षालक्षण
१७ कुमरवडिलादावित्ति ४४ भारचलक्ष्माकभति वीश्वांभ १७
रक्रुपारचिलि मुक्तेश्वराचीवाचाचह्लि कथासुफळीफळि
च २४५ इतिश्री भारतेआदिपर्वणी धनुर्वीद्या निरोपणंनां
म गिरागीमोध्यायां प्रसंग ३० समाप्त श्रीगोपाळक्रु
ष्णार्पणमस्तु